

TARTU RIIKLIK ÜLIKOO L
Soome-ugri keelte kateeder

NOOMENITE TULETUS SUFIKSID
ISURI KEELES

Diplomitöö

Madis Norvik
Juhendaja dots. Ed. Vähari

Tartu 1956

Lisseejukatus.

Käesoleva diplomitöö eesmärgiks on anda süstemaatiline ülevaade noomenite tuletus-suffiksitest isuri keeles.

Isuri keel on läänemeresoome keeli, mida on kaua aega peetud peamiselt soome keelteadlaste poolt – vaid soome keele rühmas murdes, nagu karjala keeltui. Toetudes faktilisele materjalile on nõukogude keelteadlased koostöös arheoloogide ja etnograafidega jõudnud seisukohale, et isuri keel lähtub rühast viiest vanast läänemeresoome kõnnukeelest – nimelt karjala keelest. Kõige lõvaprotsent karjalased, kes elasid käära ääres ja käära vast lääne pool, eraldusid lõplikult muudest karjalastest umbes I aastatuhande lõpul (meie ajaarvamise järgi) ja moodustasid omaette keelise ja etnograafilise teravuse –

isuri rahva. Isuri keel on pika
aja jooksul niivõrd eraldunud
karijala keelest, et seda tuleb
pidada iseseisvaks keeleks, mitte
aga muu keele murdeks. Eespool
toodud väärast seisukohast
johtub, et isuri keelt, võrreldes
teiste läänemeresoome keeltega,
on võrdlemisi vähe uuritud.

Täiesolev diplomitöö püüab
nimetatud lühka mõnevõrra
vähendada isuri keele deri-
vatsioonil alal. Raskusi tekitab
töö kirjutamisel aga allik-
materjali vähesus ja tihti ka
kirjapanekute ebätäpsus.
Vastava materjali kogumiseks
ei olnud kasutada inktui teksti-
kogu, rääkimata sõnaraamatust.
Kõige usaldatavamad kirja-
panekud on Antti Sorijärvi
töös „Fonetiis - äännehistoriallinen
tutkimus Loikkolan inkerois-
murteesta”. Peale A. Sorijärve
nimetatud töö oli autoril kasu-
tada veel V. Porkka ja J. Ekägi
uurimused ingeri murde kohta,
millest tuli aga välja otsida
isurikeelsed näited, võttes aluseks
asjaolu, et isurid on kreeka-
katoliku usku rahvas (mainitud

toodes on isuri sõnadele vastav
lühend juurde lisatud). Lisaks
eelpool toodule oli materjali
kogumisel kasutada veel rida
isuri kirjameelseid koolilugemikke
ja -õpikuid, milles leidus ka
küllaltki huvitavaid muudalisi
koikuvusi. Viimastes, nagu T. Porra
gi uurimuses, on aga orto-
graafia tublisti soomepärane.
Kõige vähemusaldatavad on aga
Eesti NIT Teaduste Akadeemia
Fr. L. Kreutzwaldi nimeline
Kirjandusmuuseumi rahvalike
osakonnas leiduvad isuri mater-
jalid.

Käitematerjal esitatakse
käsolevas töös sufiksrite
järgi, kusjuures võimaluse
piires selgitatakse sufiksrite
täendusfunktsioone. Samuti
püütakse esitada sufiksi-
varasem kuju ja näidata,
millistest elementidest sufiks
koosneb. Seejuures on heas
abivahendius kõiki läänemere-
soome keeli kõlmas L. Haku-
lineni töö „Päzbumne n
смыслъна фонскоро азбука“
I osa, millele toetutakse mi-
autoriteetsele allikale.

pärast esitatakse lisanäiteid lähematest sugulaskeeltest ainult neil juhtudel, kui on vajalik vastava küsimuse lähem selgitus, muidu piiratakse vaid L. Hakulineni nimetatud tööle viitamisega.

Sufiivid esitatakse töös tähestiku järgi, misjuures iga sufiivi puhul on aluseks võetud selle häälduslik uuju, mis esitatakse ka alapeal-kuirjades. Et mitmed allik-
materjalid ei ole foneetiliselt resp. foneetiliselt täpselt kir-
ja pandud, siis kõigi alli-
kates esinevate erinujude esiletoomine alapeal-kuirjades teus viimased asjatult kirjuks.

Iga näite resp. näitelause järel märgitakse sulgudes lühendatult vastav allikas ja koma järel lehekülje number. Kui samal lehe-
küljel on esinenud mitu
vastavat näidet, siis esi-
tatakse viide allikale alles
pärast viimast näidet, et
viiteid vähem oleks;
seetõttu ei peeta näidete

statamisel kinni tähestikulises
järjekorras.

Tuletusliidete vaatluse
alt jäetakse kõrvale kõik hi-
lised vene sufixsilised laensõnad
isuri keeles, sest need vajavad
lähemat analüüsi, mis otseselt
ei kuulu aga käesoleva töö
raamidesse.

Koomerite tuletussufianid.

-doin ~ -döin
(* -ttain).

Liitsufiks -doin ~ -döin on tuletanud nn. karitiivadjektive, mis näitavad selle puudumist, mida väljendab vastav tüvisõna :
māmatoin : māmattomaks 'emata : (jain) emata (RM, 95), hietöin : hikettomia 'higitu : higitu' (ID, 50), onnedoin 'õnnetu', emodoin 'emata' (ID, 122), kaikkiaasta pakemp on koittomal suel 'kõige halvem on kodutul hundil' (LK I, 21) Boya sanoo Murille : kirjatiitämätön 'Boya ütleb Murile : kirjaoskamatu', kumpaki töö Murinka ootta kirjatiitämättomia 'mõlemad te Muriga olete kirjaoskamatud' (LK I, 8), metsätöin 'metsatu', kalatöin 'kalatu' (IKO II, 60), meheöin (FAT, 70), mehedöin (FAT, 164)

metu, võimetu', hiukseooin
juusteta' (FÄT, 164), leivätoin :
leivättömän : leivättömät 'leivata
(ains. nimetavas, omastavas ja mitm.
nimetavas käändes)' (IKG, 89), uneooin
'unetu' (FÄT, 86), huulettomad, i
räijttömät 'hooletud ja korvatud',
pätöin : pättömät 'peatu : peatu',
kelvotoin : kelvottomaks 'kölbmatu :
kölbmatuks', isätöin : isättömät
'isatu : isatu' (RM, 95), rahaeooin
'rahata', sormeooin 'sörmeta',
hirmuooin 'hirmuta', keppäooin
'kingata', jumalaooin 'jumalata'
(FÄT, 75), koiratoin 'koerata', lehmä-
toin 'lehmata', meeletöin 'mele-
tu', veetöin 'reetu', silmätöin
'silmata', hengetöin 'hingetu',
perreetöin 'pereta', viratoin
'ametita', arvaamatoin 'arvamata',
tuntematoin 'tundmatu', loppu-
matoin 'lõpmatu', tekemätöin
'tegemata', leikkamatoin 'löika-
mata', sakhaamaton 'saagi-
mata' (IKG, 87).

Karitiivadjektiiiv armotoin :
armottomad 'armutu : armutu'
(RM, 95) võib olla ka substantiiv-
sõnuna : armoeoin : armottoman

orob: orou, vaenelaps: vaeselapse '(FÄT, 161),
Serge otti kolossit ja antoi armotto
malle 'Serge võttis kalossid ja
andis vaeselapsele', a armoton
sannoo 'aga vaenelaps iitleb'
(LKT, 41).

L. Hakulineni järgi on karitiiv-
sufiis tekkinud abessiivi lõpu
-tta ~ -ttä ja sufiisi -(i)ma ~ -(i)mä
(vt. lk. 58-60) liitumisel. i algsest
ei kuulunud sufiisisse, kuid
juba üsna varakult liitus sellega.¹
L. Hakulineni järgi võib isuri kari-
tiivadjektiivide sufiisi arenemist
rekonstrueerida järgmiselt: *-ttama
> *-ttaim > *-ttain > *-ttoin > -doin.²
Karitiivadjektiivide sufiisi väga
vana päritolu tõendavad ka selle
rasted enamikus kaugemates
sugulaskeeltes kuni samojedi
keelteni.³

---

1. Хакулинен, РСФЯ, lk. 159.

2. Lamas, lk. 31.

3. Lamas, lk. 159.

(*-eh, *-ek).

On võimalik, et käesoleval juhul sufixsina vaadeldav -e ei olegi algselt olnud sufixs, vaid lihtsalt sufixsite *-h või *-k es olev vokaal. Hiljem, kui kadunud sõnatõpulisel h ja k, sai e endale sufixsi funktsiooni.

*-h > ϕ järgmistes sõnades: rae 'rahe', kae 'kae', tue 'sõnik', mae 'luts', kare '(väike) laine', hõne 'hoone', lohme 'uus jääkord', rüme 'keha', tuve 'turvas', vene 'vene, paat', terve 'terve', ilve 'nali, temp', tine 'tiine', härme 'härmatis' (FÄT, 72-73), siilt hänen ruume 'tuutii Moskovaa' 'selt tema' (surrukha toodi Moskvasse' (LK II, 22), hooneen 'piäl - truba' 'hoone piäl - korsten' (LK I, 12).

Suffixi -h kadumine sõnatõpust ei ole toimunud järsku, vaid pikkamööda (protsess toimub tänapäevalgi). Kui V. Поника

pidas möödunud sajandi lõpu-
poole sõnalõpulist h-d omaseks
kogu isuri alale (veneh, turveh
(10, 35), pereh (10, 73)), mis käesoleva
sajandi kolmekümnendail aastail
ei esine sõnalõpulist h-d enam
Soikkolas, küll aga kohati veel
Oredažas (veneh, taeh, pereh (IKG,
64-65)).

Et eespool toodud sõnades on
esinenud sõna lõpus sufiks -h,
seda aitavad tõestada sugulas-
keeled. Kii on lõuna-eesli murdes
osaliselt säilinud -h (teivèh,
perèh (EKÄH, 103)); soome keeles on
varasema sõnalõpulisel -h resp.
-k jätkuajaks aspiratsioon (huone,
rae jne.).

Sõnalõpuline -h esineb ka liit-
sufiksiks -ne(h) (vt. lk. 70-71).

* -k > ϕ järgmistes isuri
sõnades: kasse 'kasti', paisse
'paise', kue 'kude', sie 'side',
perze 'perse', päre 'peerg', lähe
'allikas' (FÄT, 48), säine :
säinehen 'säinas' (FÄT, 60),
mää päreen otin ja kynnykseel
sytin 'ma võtsin peeru ja siin-
tasin künnisel' (LK I, 12).

...masse rühma kuulub ka ge-
...aani laen vaate 'rõivas' ⁵
hiirven nahkoist ompeleot itselle
vaatteja 'hiirve nahkadest õmblevad
endale rõivaid' (LK I, 24).

Sufiks -k ei ole selles sõnariihmas
kadunud mitte kõikjal. Veel möö-
dunud sajandi lõpul on V. Borca
mängitud Hervaast paizek 'paise'
(10, 118), Soikkolas aga sellal enam
k-d ei esinenud sõna lõpul (paisse,
s.e. jne. (10, 118)).

Et Herva alalt ei ole olemas
hilisemaid tekste, siis on raske
üelda, millal k kadus (ja kas
ta üldse täielikult kaduski) sõna
lõpust. Herva alalt on hiljem
kirja pandud kiill rahvalaule,
kuid nende uel on üldiselt
arhailine ning seega ei anna
hilisemast esinemusest õiget
pilti.

Lõuna-estli murdes säilinud
lariingaalklusil näitab, et
neis sõnus on esinenud sufiks -k ⁶

5. Хакунен, PCF 9, lk. 101.

6. Т. Амос, Состорова и б-
южно-эстонских гуарекмах
переход коверного т б норманнских
бзральной? Eesti VVV Tartu Riikliku
Ülikooli Toimetised, Filoloogilised
teadused 4, Tartu 1947, lk. 25 jj.

kaste², paize²). Sedasama tõendab ka idaradja murdes esinev -g (paiseg, kaseg (VK6, 124)).

Käiteina toodud ek- või ek-sufiisilised sõnad on substantiivid (välja arvatud tine, mida tarvitatakse ka adjektiivina) ning väljendavad tegevuse tulemust, eset, olukorda või vahendit.

-gaz ~ -gäz
(*-kas ~ *-käs).

kas-sufiksiga sõnad on peaaegu eranditult denominaalsed adjektiivid, mis osutavad tüvisõnaga väljendatava aine, eseme, omaduse jne. olemasolu, esinemist või rohkest: kalakas 'kalavikas', 'kalane', liivakas 'liivane', leivakäs 'leivavikas', nahakas 'nahakas', veekäs 'veevikas', 'vesine', savikas 'savine', kivikäs 'kivine', sookas 'soine' (IK6, 87), iäkäs 'eakas' (IK6, 54), kunniakas 'austatud', 'lugupidatud', tormikas 'tormiline', vihmakas 'vihmane', lehtikäs 'lehevikas' (IKO II, 12), parvikas 'kitsi', 'habemega kits', oksakas

kuusi 'okslik kuusk' (IKO II, 13),
ihmegäz 'imeline' (FÄT, 123), juuogaz
'jutukas' (FÄT, 47), lehekes ju
lehekas juu' (RM, 20), lumegaz
'lumine' (FÄT, 123), lülügäz
'kõver' (FÄT, 77), maijogaz 'pii-
mane, piimarikas' (FÄT, 121),
metšakäs 'metšarikas' (IKO II, 60),
mugdikaz 'moekas' (RM, 32), möüigäz
'lämmakas' (FÄT, 76), painokas
sloga 'rõhuline silp' (IKG, 17),
piigäz 'pigine', piigäz 'piiline'
(FÄT, 52), pölykkääl ja pitäl
teel 'tolmuseel ja pikal teel'
(LK I, 84), i tetteitit hänel olla
roojakkaat 'ja vihkud on tal
määrdund' (LK I, 9), urvagaz
'pungaline' (FÄT, 59), välagäz
'valge' (FÄT, 47), varakas 'rikas'
(RM, 20), lev on voimakas 'lõvi
on võimas' (LK I, 61), jaukogas
'jahune', reugas, liagas
'määrdund', luugas 'ünnelik'
(IO, 121), jõvugas 'jõubund' (IO, 122).
Hluri pakub lause: orava on
polzikas elokas 'orav on kasulik
loom' (IKO II, 17). Eritas näeme,
et -gaz võib liituda ka vene
laensõnale polzikas (< on polviza
'kassu, tuler'). Teiseks võiko

Sõna elokas oma tähendusele (loom, elukas) rida järeldusele, et sufix -gas on tuletanud ka substantiive. Tegelikult nii ei ole, vähemalt algselt ei tuletanud -gas substantiive. V. Porukal on elogas vasteks lebend 'elar, elus' (10, 121). Enamvähem sama tähendus on sõnal ka ihes muinasjutus: 'mä en anna sulle poika, kunni et tō elogast ja kõllitta vettä' 'ma ei anna sulle poega, kuni sa ei too elusat ja surmavat vett' (10, 133). Algse tähenduse (elar, elus) kõrvale on sõna hiljem hakanud tähendama ka elusolendit (loom, elukas). Elusolendit tähistab elogas ka omapärastes liitsõnades mēs-elogas 'meesterahas', nais-elogas 'naisterahas' (10, 121). (Vrd. vdj naixelokaz ~ naixeläjä 'naisterahas'.) Adjektiivis substantiivis muutmist tõendavad ka järgmised laused: lõõrvetti humaliaaz, mēz 'leiti jooanud mees' (FAT, 227), humalikas töökō ei alpa 'jooanu (= jooanud inimene) tööle ei kõlba' (IKG, 73).

Gas - sufixniga erineb ka liik-
umbmäärade asesõna monikas
'mõningas' (IKG, 101).

L. Hakulinen näitab, et see
liitsufiks koosneb elementidest
-кка ~ -ккää + -s, millega võib
üldiselt nõustuda, kuid samas
viitab L. Hakulinen⁷, et s-
element lähtub s-sufixist,
mis genitiivis vaheldub -ксе-ga.
See paistab olevat ilmnne eesitus,
sest näiteks sõna кеукas :
кетуккака (10, 50). Seega on meil
käsioleval juhul tegu hoopis
selle s-elementiga, mille
juhul -s : -h-ga. Sama tõen-
dab ka näide: наизelligaz :
наизелликахал (vt. lk. 54).

Liitsufiksi -Gas elementide
-кка ~ -ккää ja -s kohta vaadatakse
lähemalt vastavalt lehekülgedel
40-42 ja 85-87. Sufiks -Gas on oma-
korda elementidus liitsufiisis
-ligaz (vt. lk. 54-55).

---

7. Хакулинен, РСФЯ, lk. 134.

-Gäläin
(*-kä + *-läinen).

Läbitöötatud materjalis leidus vaid paar vastavat eesvokaalset tuletist: meikäläin 'meie (oma), meiemaaalane', sikäläin 'sealne, seal elutser (inimene)', täkäläin 'siinne, kohalik (inimene)' (IKG, 101). Need on asesõnadest tuletatud nn. pronominaalsed sõnad, mida kasutatakse nii substantiivina kui ka adjektiivina.⁸ Liitsufiks -Gäläin < *-kä + *-läinen. Sufiks *-kä ~ *-kä erineb ühenduses asesõnadega⁹, võrreldagu isuvi jokka 'kes, iga', mikä 'mis'. (Elemendi *-läinen kohta vt. lk. 49-53).

-hain ~ -hain, -hīn
(*-hinen).

E. A. Tunkelo on kirjitanud hinen - sufiksi kohta uurimuse¹⁰,

8. Хакеринен, РСФЯ, lk. 133.

9. Lamas, lk. 109.

10. E. A. Tunkelo, Komineista, joissa johtimena on -hinen, Vierittäjä 1930, lk. 370-392.

milles ta näitab, et hinen-sufiks
tuleb lahus hoida inen-sufiksist.
L. Hakulineni järgi ulatub
hinen-sufiks oma ealt vähemalt
läänemeresoome aluskeeleni.
„Atlgsest väljendas ta tõenäo-
liselt. olemist selles, kuulumist
selle juurde, mida väljendab
tüvisõna”. Selle sufixi abil
moodustatud sõnu nimetati
juba vanaast ajast „inessiivseteks”
sõnadeks, aga sufixisise kuulu-
vat elementi h tuleb lugeda
sugulaseks inessiivi lõppu
kluluva s-elementidiga “.”

Isuri keeles erineb hinen-sufiksi
korral sama tähenduslik hainen-
sufiks. Võrreldagu vastavaid
näiteid: varahaine 'varajane',
hätähaine 'hädaline', ülähäiset
'ülemised', kaukahaiset 'kauged',
arahaiseta 'alumised' (RM, 49),
etähain peltto 'kauge põld' (IKO II, 13),
nälkähin (L* nälkähinen) 'näljane'
(FÄT, 175), igähin 'iga' (FÄT, 98),
omahizen 'omase' (FÄT, 155),
metrahine 'metraline' (RM, 47),
nälkähiin 'näljane', ühtehiin

hine - (10, 123). Seni toodud oma
dussõnadele lisaks, mis väljen-
davad asukohta, aega, olukorda,
erineb veel linna- ja loomanimetusi:
mähin 'uss' (FÄT, 75), rästähain
'rastas' (IKO I, 20), muurahain
'sipelgas' (IKG, 51), räpsakain
'hevilane', pärmakain 'pärmud'
(FÄT, 70), metsähiin 'röövlloom',
hunt' (10, 123).

Võib tekkida küsimus, miks
on mõlemad sufiksrid (-hain ~ -hain
ja -hän) tagasi viidud ainult
kujule *-hinen. Siin on toetutud
soome keele kemijõe murdele,
mille näidetest käthäinen < kätähäinen
nälkhäinen < nälkähäinen (Virittäjä
1930, lk. 380-381) võib järeldada,
et sufiksis element h on
vahetanud koha elneva
vokaaliga, andes metateetilise
vormi, mida on hakatud
uueks sufiksina pidama.
Seega hainen - ~ häinen - sufiksit
võib pidada hilisemaks moodustiseks.

Paljudel juhtudel võib
h-element olla sufiksist kadu-
nud, mis seletub h üldise
taandumistendentsiga, ning
seega on raske ja enamasti ise-
gi võimatu kindlaks teha, kas

igemist on sufiksiga -hinen
või -inen.

Vaadeldava sufiksi lõpuhääliku
kõikuvust (-haine ~ -hain ja -hine ~
-hīn) käsitletakse koos inen-
sufiksiga (vt. lk. 28-35).

-hkoin ~ -hkōin
(*-hkoinen < *-hka + -inen).

V. Porkkal leidub paar
moderatiivset adjektiivi: kargiahkoin
'mõrkjas', pidähkōin 'pikavõitu'
(ID, 121).

Liitsufiks -hkoin < *-hkoinen
< *-hka + -inen. Element *-hka
otsene vaste leidub mordva
keeltes komparatiivi käändes:
кудось пандошка 'mäesuure
maja' ¹² (*-inen elemendi kohta
vt. lk. 28-35.) Sufiks -hkōin tekkis
alles siis, kui tekkis ka
õ vokaalkaantoonia.

---

12. Хакунен, РСФЯ, lk. 302.

~~-i~~
(*-i).

Sufiks -i esineb isuri keeles omapärastes liitsõnades: hõõ kantaat söömikraamia kalastajille 'nad kannavad sööki kaluritele' (LK I, 18), kantaat lautoja i toist tarvikraamia looks 'kannavad juurde laudu ja muud tarvisminevat kraami' (LK I, 72).

Sufiksil -i leidub vasteid ka kaugemates sugulaskeeltes. Ta on väljendanud peamiselt deminutiivsust, kuid ka posesiivsust.¹³ Esitatud näiteis on i-sufiksilistel sõnadel just possessiivne iseloom.

Sufiks -i on paljudes liitsufiksites iseenes elemendiks. (Vt. sufikseid: -ikke (lk. 25), -ikko(i) (lk. 25-27), -inaima (lk. 27-28), -kko(i) (lk. 45-46), -likko(i) (lk. 55), -lo (lk. 57-58), -noo (lk. 69-70), -o (lk. 71-72), -nikko(i) (lk. 72-73) - -zikko(i) (lk. 92-93), -sto (lk. 84-85).)

---

13. Хаккунен, РСФЯ, lk. 104 ja 169.

-ia ~ -iä
 (*-eda ~ *-edä).

Võib julgesti konstateerida, et sufiks -ia ~ -iä on isuri keeles väga elav. Seda tõendavad rohkearvulised näited: valkia 'valge', malukia 'vaikne', karkia 'kibe', mõru 'hõbliä' 'lõtv', ruskia 'ruske', selkia 'selge', sitiä 'värsk', sitkia 'sitke' (FÄT, 60), sirkia 'selge, kirkas', ülpiä 'uhke, ülbe' (FÄT, 81), pimmiä 'pime', makia 'magus', lakia 'lase, lai' (IKG, 16), kovia 'tore, uhke', hallia 'hall', murria 'mure', helliä 'hele', käppiä 'kaunis', sovia 'kenä', kimmiä 'hele' (IKG, 87), miä on kerkia 'mis on kerge' (LK I, 20), minä käel tuli nt kippiä 'mimä käel hakkas nii valus' (SU XLIX, 86), tämä marja makia 'se mari (on) magus' (LK II, 3), joki näyttiä levviäks 'jogi näib laiana' (IKG, 80), toopoli lippiät lehet 'papli libedad lehed' (LK I, 63), pehmiätä lunta sattaa 'pehmet lund sajab' (LK I, 14), pöyhkiät karvat 'koherad karvad' (IKO II, 22), meil oli sokkia vanamõri 'meil oli pime vanamoor' (SU XLIX, 83),

nois turpia sarvu 'tõusis pa-
suits' (IKO I, 28). Reale ilal-
toodud omadussõnade esineb
isuri keeles ka paar sama-
sufiksilist nimisõna: hoppia
'hobe' (IKG, 16); valkia võib eri-
neda ka nimisõnana, tähendades
'valgus' või 'tuli' (FÄT, 60). Trd. ka:
otelt'si spitskoikā rarkia 'võeti
tikuga tuli (iiles)' (SV XLIX, 79),
putāja tahtoo palju valkiata
'mänd tahab palju valgust' (IKO I, 38).

ia ~ iä-sufiksiliste sõnade
kõrval leidub vähemal määral
ia ~ iä-sufiksilisi sõnu: sõvta
'karge' (FÄT, 60), maikkia 'magus',
käppia 'kaunis', muvria 'mure',
kimmiä 'kirkas, hele' (FÄT, 82),
makkiä 'magus' (ID, 49). Need on
analoogilised vormid, mis on
kohandunud muude rõhu-
suhtelt samasuguste sõnadega
(näit. omenäz : ommäna = magiäz :
maikkia).¹⁴

V. Porkka on Hevaast kirja
pannud sama sufiksit vane-
mal kujul: valkea (Toikkolas
valkia) (ID, 70), käpeä (Toikkolas
käpia) (ID, 53). Isuri kirjakeeles

14. Loijärvi, FÄT, lk. 82.

heidus vaid üks selline vorm
ain oli siil pimmeä 'aina oli
seal pime' (LK II, 18); tavaliselt
esinevad ainult ia ~ ia sufixiga
vormid.

Sufiks -ia ~ -ia on läbi
teinud järgmise arengutee:
-ia ~ -ia < -ea ~ -eä < *-eda ~ *-edä.
L. Hakulinen usub, et tõenäo-
liselt selle sufixi erialgne
kuju oli *-da ~ *-dä.¹⁵

Kõnesolev sufix on laialt
levinud ka teistes läänemere-
soome keeltes. Võrreldagu
näiteks: soome makea, hopea,
leveä, pimeä; eesti mage,
hõbe, lage, pime; radja
tšäpeä 'kaunis', varkea 'valge',
pimiä 'pime', seltšiä 'selge',
jämiä 'paks', jäme (VKG, 128).

Viimased kolm näidet osu-
tavad, et radja esinemus
on viiti lähedane isevri
esinemusele.

-ikke
(*-ikkeh).

stimult V. Porkkal leidis paar
näidet sufiksiga -ikke: mutikke
'värskest sadanud lumi',
hèvikke 'õhv, mullikas', saarikke
'poolsaar' (10, 120). Kagu näide-
test selgub, on sufiks -ikke
tuletanud vaid substantiive.
Liitsufiks -ikke < *ikkeh < *-i
(vt. lk. 21-22) + -kk(a) (vt. lk. 40-42) + -eh
(vt. lk. 10-13).

-ikko(i)
(*-ikkoi < *-i + -kka + -i).

Sufiks -ikko(i) on isuri keeles
võrdlemisi produktiivne, on
tuletanud peamiselt rühma
ja kohta osutavaid substantiive:
metsikko 'metsastik, metsatukk',
peäikko 'männik', sürimikko
'puder' (FÄT, 163), läksi meijen
kitsi kuusikko möötä, tihtiä
koivikko möötä 'läks meie üts
mööda kuusikut, mööda tihtidat
kaasikut' (LKT, 56), kadaikko
'kadastik', pihlaikko 'pihlastik'

(FÄT, 59), haavikko 'haavik', koivikko
kaasik, hannikko 'hannik'
 (10, 119), lepike määttä 'lepikeut
 määttä' (LK I, 57), mätäsikko
 'mätlik maa' (IKG, 18), paljasikos -
 liiva ja liiva 'körbes - liiv ja
 liiv' (LK I, 59), umtikko 'talla-
 mata lumehang' (FÄT, 58), kat-
 sakti ympärikkoa 'vaatas iimbrust'
 (LK I, 86), sinnä on viisi vitsikko,
 ja on kuusi kuusikko, seitsemän
seitsemikko, kahdeksan kahdeksikko
 'sinnä on viis vitsametsa, ja
 on kuus kuusikut, seits-
 männikut, kahdeksa kadastikku'
 (ESTK xx, 69).

Isikut ja elusolendeid
 märkivaid substantiive suffixiga
 -ikko(i): kaksiko 'kaksikut'
küstelikko 'hoopleja, kiitleja',
noorikko 'noorik', vezikko 'naarits'
 (FÄT, 163), vanhemmikko: van-
hemmiko 'tööjuhataja' (FÄT, 47),
 juuksimma kolhoosin vanhemmikoil
 sanomaa 'jookime kolhoosi
 crimehele kiitlema' (LK II, 12).

Muid substantiive:
jalikko 'solgipang', kümmerikko
 '10 (kaardimängus)', süsimikko
 'puder' (FÄT, 163), ädalikko
 'adal' (FÄT, 77).

Sufiksi -ikko(i) abil on
tuletatud ka adjektive: hämä-
nikko 'hämär' (IKG, 18), pistelikko
'okkaline' (FÄT, 77), кромбикко
'konardunud, kohmetunud', kärzikko
'nokaga, otsaga (nõu)', piirgaenikko
'mättaline' (FÄT, 163), pettelikko
'petlik', turehikko 'külmlik',
kummikko 'imelik, kummaline',
süämikkö 'kumm, palav' (10, 122).

-ikko(i) on liitsufiks, mis on
saadud mitme deminutiivse
sufiksi liitmisel: *-i + *-ikka + *-i >
*-ikkai > ikkoi > -ikko. Nime-
tatud sufiks on huvitav veel
seepoolast, et ta ei allu
vokaalharmooniale (ainult
viimases näites on sufiks
eesvokaalne). Et ö vokaalhar-
mooniat peetakse hiliseks, mis
võib arvata, et see on väga
vana sufiks. (Elementide -i kohta
vt. lk. 21-22 ja -ikka kohta lk. 40-42.)

-indima ~ -indimä
(*-intima ~ *-intimä).

Liitsufiksiga -indima ~ -indimä
leidus näiteid vaid V. Porkkal:

isintimä, izintimä 'võõrasisa',
emintimä 'võõrasema', pojintima
'võõraspoeg' (10, 121).

Liitsufiks -indima ~ -indimä
koosneb elementidest *-i (vt. lk. 24-22) +
*-nta ~ -ntä (vt. lk. 67-68) + -ma ~ -mä
(vt. lk. 58-60). Võrreldagu soome
murdelisi vorme emintimä
'võõrasema', isintimä 'võõrasisa',
pojintima 'võõraspoeg', tytintimä
'võõrastütär' ja eesti arhailisi
vormi pojand: pojandi 'võõras-
poeg', tütrend = tütrind 'võõras-
tütär'.¹⁶ Vasteid leidub ka
radja keeles: izintimä
'võõrasisa', emintimä 'võõras-
ema' (VKG, 125). Kagu selgub
ka lisanäidetest, on liit-
sufiks -indima ~ -indimä moodus-
tanud ainult denominaalseid
isikut väljendavaid substantiive.

-line ~ -lin

(*-inen : *-isen ~ -itsen).

Sufiks -line ~ -lin on väga
produktiivne isuri keeles. See on
tuletanud nii substantiive

16. Хакырунен, PCФЯ, lk. 129-130.

ka adjektive.

Substantiive: heppo ($\leftarrow^*$ heppo) ($\leftarrow^*$ heppo) 'hobune' (FÄT, 87), heppo 'hobune' (IKG, 51), heppo ja koira 'hobune ja koer' (LK I, 47), hõõ valjastivat hepoisen 'nad valjastasid hobuse', mäni heit neljal heposeel 'läus neid neljal hobusel' (LK I, 17), hibiäin 'sookask' (FÄT, 70), nyt elä muut ihoniine vastaa 'nüüd ärgu sattugu inimene vastu' (LK I, 19), a harvaas inimikiin lezzii 'aga hanaa inimene lamab' (LK I, 16), inimeine 'inimene' (RM, 85), kun peremees ja trengit illaist söivät 'kui peremees ja mülased õhtust söid' (ID, 142), ja alkaas ellä kuim, mēz ja nain 'ja hakkasid elama kui mees ja naine' (FÄT, 227), perennaine naisukkaine 'perenaine naisuke' (ERA JT, 125), kajiaine ($\leftarrow^*$ kajaine) ($\leftarrow^*$ kajaine) 'kajakas' (RM, 39), tegi se kirj, iav kannain aйдam, parvelle kuldaset, muna 'see kirj, kana munes aida ette kuldse muna' (A VII 64, 9350 (30749)), koivuin: koivuisen 'kask: kase' (IKO II, 26), kärpäin: kärpäisen 'kärbes: kärbse' (IKG, 51), laskiainen 'vastlapäev' (ERA JT, 137),

lind 'lind' (IKG, 51), lankoin
lang ' (ID, 120) , tuli kova pakka
tuli kova pakane ' (IKO I, 13) ,
poikane 'pojake' (RM, 95). ettääl
pohjapool ellää poikaine skva
'kangel põhjapool elab pois skva
(LK I, 23) , i osti poikaiselle
kirjan 'ja ostis pojale raamatu'
(LK I, 4) , puippu 'kana poeg',
tibu ' (FÄT, 115) , pöllipäine 'puupää'
(FÄT, 125) , piihhain 'piikapilt'
(FÄT, 98) , nois rappuizille 'tõusis
trepile 'männöö kottii rappuizille'
'läus koju trepile ' (ID, 143) , yks
tyukky maata tääl , toine siil ,
kilomeetrin päs kolmas tyukkyin
'iis tiuk maad siin , teine siäl
kilomeetri kangusel kolmas tiukie
(LK II, 57) , ütin 'undsevili'
(FÄT, 110) , anna leipää utisee
saa 'annab leiba undseviljani'
(LK I, 76) .

Adjective: aikain (L* aikainen)
'varane ' , entin (L* entinen) 'endine'
(FÄT, 87) , ennetegläine 'ilecilne'
(RM, 95) , erityin merkitös 'eriline
tähendus ' (IKG, 11) , hāp(A)set harot
'haavahakud , nahk(A)set 'nahused'
(RM, 95) , hēnoin 'shuke, peen',
kaitain 'kitsas' (ID, 121) ,

ingune rabrik meil tuleb' (LK I, 20),
millaise mokomaise metsakirj
'millise nüisuguse metsaraamat'
(LK I, 22), näglain 'naelane'
(FÄT, 106), Vladimir Iljic
Leninan nimine masinanteko-
zavoda 'Vladimir Iljits' Lenini
nimeline masinahitustehas'
(LK I, 17), nükiiset 'nüüdsed'
(RM, 95), punain 'punane',
rohoin 'roheline' (IKG, 51), punaine
galstukka 'punane kaelarätt'
(LK I, 31), kesäl ono rohhoine
süksyyl ono punnaine 'suvel'
on roheline, sügisel on punane'
(LK II, 3), kautain 'kandne',
kultain 'kuldne', kirviin 'kivine',
teräksiin 'terasene', vaskiin
'vaskne', puin 'puune', sarviin
'savine' (IKG, 51), a puisia ja
savisija tehhä kyläs 'aga puust
ja savist (asja) tehase uirlas'
(LK I, 86), ja sil kasvab kasvain
korpa selkää 'ja siis kasvab ka
korp selga' (LK II, 39), tasain
'tasane' (RM, 95), meri on
tassain 'meri on tasane'
(LK II, 35), utune hursti 'udune'
(= udupuhme) aluslina (ESTK IX, 72),
vesiset glasit 'veest ulaasid'
(LK I, 13), vihaine 'vihane' (RM, 95),

ollain 'kala(ne)' (10, 122), keltain
'kollane' (IKG, 51), tää on suuri
keltaine marja 'see on suur
kollane maa' (LK II, 3), konsonantta
ono prostoi ja ono kakskortain
'on lihtne konsonant ja on
kahekoridne' (IKG, 9), uii tullo
kesoine aika 'uii tuleb suvine
aeg' (ESTK XX, 44), lautain
'laudne' (IKG, 51), rautaine
'laudne' (RM, 95), pantii kuus-
lehtoset pluugad traktorain
takkaa 'pandi kuuekolmalised
sahad traktorite takka' (LK I, 74),
rohkinaine 'tõukine' (RM, 95),
matk on pitui til lumine,
'tee on palju maad lumine'
(ESTK XX, 69), lummiin fabrika
'lumine fabrik' (LK I, 16), onko
sinne maine matka, vai ono
merine matka, vai ono sinne
soine matka, vai on jokine
matka 'kas sinna on tee
maad, mend, sood või jõe mööda'
(ESTK XX, 70), tööta teimma
varraizest hommikost ja möö-
haisee ööhö saa 'tööd tegime
varasest hommikust kuni
hilise ööni' (LK I, 32), a miltain
fabrika meil leenöö 'aga mis-

villaseest 'villasest' (RM, 82), tulline 'tulline', venniin 'venine' (10, 122),
yheksän vuotiin 'Laul on yheksän
kois' 'iheksa-aastane' 'Laul on
siisinda kodus' (LK II, 63), yhtthine
assia 'iikine asi' (LK I, 30).

Esitatud näiteis sufiks -(i)ne ~
-(i)n : -izen. Nimult paaril juhul
on isuri keeles obliikvakaänetes
sufiksil kuju -itse- : vägendites
olla(k) öitsis, eitsis 'olla öitsil',
männä(k) öitsiin, eitsiin 'minna öit-
sile', tulla(k) öitsist, eitsist 'tulla
öitsilt' ja substantiivis suitset
'valjad' (10, 123).

Käsitletav sufiks on huvitar
seepoolest, et nominatiivne *-inen
võib obliikvakaänetes vastu ootusi
olla kas -ise- või ka -itse-. Mainitud
sufiksi päritolu kohta on olemas
mitmesuguseid teooriaid.¹⁷ Ühed
uurijad on seisukohal, et sufiks
-inen lähtub sufiksist -n,¹⁸

17. Y. H. Toivonen, Zur geschichte der
finnisch-ugrischen inlautenden
affrikaten, Finnisch-ugrische
Forschungen XIX, Helsingfors 1928, lk. 38-51.

18. J. Lektisalo, Über die primären
uralischen ableitungssuffixe,
Helsinki 1936, lk. 133-138.

teised arvavad, et nimetatud sufix
lähtub sufixist -n.¹⁹ Igal juhul
paistab, et siin on esinenud
mingi n-element, mis ka rekordis-
tudes on andnud sufixi -inen.

Suffix -ise~itse on ühtede
uurijate arvates lähtunud
kujust -i'ts'²⁰, teised arvavad,
et on lähtunud hoopis kujust
-i'ts' ~ -i'ts'.²¹ Seni ühtsele seisu-
kohale ei ole jõutud. L. Hakulinen
rekonstrueerib käesoleva sufixi
i'ts'-kujuliseks (talviset < *talveiset
< *talvei'ts'et 'talvised').²²

Suffix *-inen võib nii nomina-
tiivis kui ka oblikvakäänetes sageli
esineda ka ilma i elementita
(vt. eespool olevaid näiteid, mille
puhul, mis võimalik, on toodud
paralleelselt i-lised ja i-ta vormid);

19. Д. В. Бибрих, Происхождение
имен на -inen с основой на -ise
в прибалтийско-финских языках,
Советское финноугроведение V, Тетра-
заводск 1949, лк. 13.

20. Lammas, лк. 17.

21. J. Nyörke, Die Wortbildungslehre
des Uralischen, Tartu 1934, лк. 60-61.

22. Хаккунин, РСФЯ, лк. 39.

Kadu on muudugi hilisema
arengu tulemuseks. Kuid jätul
kui n-elemendi järelt kadus e,
siis võis i pikeneda ja anda ī:
kirviin, sarviin (vt. ka vastavaid
näiteid *inen-lõpuliste liit-
sufiksritega).

Algselt deminutiivisust väljen-
danud sufiksil *inen : *isen ~ *itsen
leidub vasteid ka mitmes kau-
gemas sugulaskeeles.²³ (vt. ka liit-
sufikseid, mille üheks elemendis
on -inen : -gäläin (lk. 17), -hkoin ~
-hköin (lk. 20), -kkain(e) ~ -kkäin(e)
(lk. 42-44), -lain(e) ~ -läin(e) (lk. 49-53),
-llin(e) (lk. 56-57), -main(e) ~ -mäin(e)
(lk. 60-61), -(ñ)mīn (lk. 61-63), -rain ~ -ruin (lk. 81-82).)

-iza ~ -izä
(* - isa ~ * - isä).

Sufiks -iza ~ -izä väljendab
omaduse nõrkust: (Loikkola) ruittuiza, (Leva) likkaiza 'must',
määrdunud', ruuttoiza 'kiire',
äkkäizä 'äge' (10, 10), illoiza
'noorus, lõbus' (FÄT, 164), viikkaiza

23. Хакунен, РСФЯ, lk. 106.

ingane' (FÄT, 165), meiän ehtoisa
emoni 'meie helde ema' (ESTK xx
86), punakuuri makkuisa haapa-
sikos kasvaa 'haavikus kasvab
magus (seen)' (LK II, 4), tyy rannka
ja rattuisa 'nauke ja vaevaline
töö' (LK II, 54), lämnää nil pesäs
oli ja rauhkaisu 'hal pesas oli
soe ja rahulik' (LK II, 41), pittää
ellää sopuisast 'muat elama
leplikult' (LK I, 28). Käiteina
toodud sõnad on kõik omadus-
sõnad, mis on tuletatud vasta-
rategest nimisõnadest (näit. ruttoiza
←* rutto + isa, illoiza ←* ilo + -isa).
iza ~ izä - sufiks abil tuletatud
nimisõnu ei õnnestunud leida
isuri keelest (näit. soome keeles
on neid olemas).

Kohati võib i-element sufiksist
olla kadunud: makkuisa 'magus'
(RM, 95), meiän kuuluisa kuningas
'meie kuulus kuningas' (ESTK xx, 56).
Viimased vormid, mis erinevad
palju harvemini, on sarnased
võrre erinevusega: iloza, ruttoza,
irnuza 'hirmus' (VKG, 127).

L. Haakulineni järgim. sufiks
iza ~ izä pärit vähemalt lääne-
meresoome aluskeelest. Ta leiab,
et see sufiks nihasti oma hääliku-

siselt koosmiselt kui ka tähendusest
on lähedane sufiksile -ise (<-inen).

~~-ja~~ ~ ~~-jä~~
(*-ja ~ *-jä).

-ja ~ -jä on väga levinud sufiks,
selle abil võib igast tegusõnast
moodustada tegijanime: hülkäjä
'hülkaja', maaja 'magaja' (FÄT, 65),
leikkaaja 'löikaja', mittaaja
'mõõtja', avvaaja 'avaja', sakkaaja
'saaja' (IKG, 16), kuttooja ~ kutoja
'kuduja' (IKG, 15), kyntäjä 'küündja'
(IKO II, 23), keväjä 'kujaja', ombelia
'õmbleja', kandelia 'käändkaupmees'
(ID, 117), tundra elajät söövat
hirven lihaa 'tundra elanikud
söövad hirve liha' (LKI, 24), jos
vihma satta ja päike paistaa,
niin kuolijat kylgervät 'kui vihma
sajab ja päike paistab, siis surivad
(= suruvad) suplevad' (ERA II, 137),
minu tovarissa tahtoo piässä
lentäjänsä 'minu sõber tahab randa
lenduvius' (IKG, 79), ensimmään liitsa
näyttää, jot tekkoa tekoo itse
läikkäjä 'erimene isik näitab, et

...nemist teeb kõneleja ise (IKG, 10).
niitaja niitab 'niitja niitab'
(IKO I, 3), tullo itse kuurenseuja
'tuleb ise kooresõja' (LK II, 61),
mokoma jäänlohkaja 'niisugune
jälõhkuja' (IKG, 101). Lisaks
eeltoodutele võib selle sufixi
juurde küsimärgiga asetada ka
üldnime apraaja ~ apaja
'abajas (= väike laht, mada maakohk)'
(IKG, 15).²⁵ Vene päritolu venäaja ~
venäjä 'vähar' (IKG, 15) < vn береза
tuleb sellest sufixist lahus hoida.
Osa eespool toodud sõnu võivad
peale tegijanime väljendada ka
isikut, seega algne tähendus on
muutunud, näit. eläjä 'elanik
(algelt: elaja)', kandelia 'käändkaupmees
(algelt: kandja)'.

„Sufixid -ja ~ -jä on sama-
suguste tähendustega vasteid ka
kaugetes sugulaheeltes (kaasa arvatud
ka samojedi keeled), millest võib
tõenäoliselt järeldada ta päri-
nemist maali aluskeelest ... See -ja
~ -jä on oma päritolult usutavasti
sama sufix, mis diminutiivne ja
adjeetiivne i-gi“²⁶ (vt. ka lk. 21-22). Sufiks -ja ~
-jä erineb ka liitsufixis -staja ~ -stäjä (vt. lk. 83).

25. Покровский, РСФЯ, lk. 107.

26. Ламас, lk. 173.

-ja ~ -jä
(* -ja ~ *-jä).

Sellesse ja ~ jä sufiksiliste sõnade rühma kuuluvad isuri keeles vaid punde nimetused: kattaja (< *kataka) 'kadakas', pihlaja (< *pihlaka) 'pihlakas', jallaja 'jalakas', pettäjä 'mänd' (FÄT, 59), kasvavaks katajanpuu 'uuseen ette' 'kasvagu kadakapuu uuse ette' (ERA II, 129), lakkän lepäjäpuille 'käägin leppapundele' (ESTK XX, 44).

Sufiks -ja ~ -jä on väga lähedane sufiksile -va ~ -vä < *-ja ~ *-jä (vt. lk. 102-103). Kii näitus eri-nerad soome murreteski kõrvu kataja ~ katava, pihlaja ~ pihlava.

Läänemeresoome aluskeeleini ulatur sufiks *-ja ~ *-jä on seega eri murretes arenenud eri teed mööda *-ja < -ja, *-jä < -jä, *-ja < -va, *-jä < -vä. Tä vasteid leidub ka karge-mates nigulaskeeltes; kõikjal liitub ta punde ja loomade nimetustega. 27

-jain ~ -jain
(*-jainen ~ *-jäinen).

V. Porkka märgib, et jain ~ jain- sufixiga sõnu kasutatakse eesti itaandes epiteetidena surunud vanemate kohta: haudajaiseen 'maetusse', toittajaiseen 'toitjase', vaalijaiseen 'hoidja, hoolitseja' (10, 177); ja sündmuse tähistavates nimetustes (viimaste puhul vaid mitmuses): (Loiukola) haudajaist, (Kivaa) maahanpaniaist, (Villem Luuga) peittäjäist 'matused', ristiaist 'risted', loppiaist, loppujaist 'loppupidu, -söök' (10, 177).

Lütsufiks -jain ~ -jain koosneb elementidest *-jä ~ -jä (vt. lk. 37-38) + *-inen (vt. lk. 28-35).

-kka ~ -kka
(*-kka ~ *-kka).

kka ~ kka - sufixiga moodustatud sõnu võib tähenduse järgi jaotada eri rühmadesse.

1. Loomade, lindude ja putukate nimetused: harakka 'harakas' (116, 86), isirikka 'säsk, putukas',

'lutsikas' (FÄT, 125), lutsikka
'lutikas' (FÄT, 45), vanikka 'vari-
kas' (IKG, 86).

2. Mayjade ja muude toidu-
ainete nimetused: mantšikka
'maasikas' (FÄT, 45), vaalikka
'vaarikas', joomikka 'joovikas'
(IKO II, 4). jamakka happanoitetaa
'happuriima hapendatakse' (IKO II, 7),
Ivoi ja Petoi männiit muolukoi
kõrjamaa 'Ivoi ja Petoi launid
pohli kõrjama' (LK II, 5).

3. Muid deminutiivseid sõnu:
kailikka 'väike laht' (FÄT, 77),
< kaila 'kael', penikka '(väike) peet',
maanina ' (FÄT, 125) < penä 'nina',
silmikka 'kõrv, sang' (ID, 120)
< silmä 'silma', käbäkkä 'lapp',
narts ' (FÄT, 95). Et viimane
näide on samuti ikka - ikka-
sufiiriga, seda tõendab sõna
näbal eesti keeles. Sama punkti
alla kuulub arvatavasti ka
kilikka 'jäätikk' (FÄT, 47),
mille tüvi on üll ebaselge
päritoluga.

Kagu näeme, on sufiis
- ikka ~ ikka isuri keeles tule-
tanud ainult substantiive.
Oma tähenduselt on ikka ~ ikka
vana deminutiivsusel väljendav sufiis,

mis tõenäoliselt ulatub tagasi
kuni uraali aluskeeleni. ²⁸

Tänapäeva isuri keeles on deminutiivsus kõige ilmekam just kolmandas punktis esitatud sõnadel, mujal on deminutiivsus varjund jäänud ähmaseks.

-кка ~ -ккә on olnud mitme liitsufiksi moodustamisel iikens elementid (vt. sufikseid -газ ~ -гәз lk. 13-16, -ккаин(е) ~ -ккәин(е) lk. 42-44, -лиikko(и) lk. 55-56 - ниikko(и) lk. 72-73, -зикко(и) lk. 92-93).

-ккаин(е) ~ -ккәин(е)
(* -ккаинен ~ * -ккәинен).

Liitsufiksiga -ккаин(е) ~ -ккәин(е) moodustatud sõnad on lähedased кка ~ ккә -sufiksiga sõnadele, et neid võib samuti tähenduse järgi jagada vii rühmadesse.

1. Loomade ja putukate nimetused: ja miä oon jänikkäine 'ja mina olen jännes' (LKI, 56), ja miä oon repokkaine 'ja mina olen rebane' (LKI, 57), lutšikkain 'lutikas' (FRT, 45), hõõ söövät matokkaisia

lindukkaisia 'nad söövad uure
putukaid' (LK I, 68), peenijä
linnukkaisia ettsilen 'väikseid
linnukesi otsin' (LK I, 57), taama-
varsukkaiset 'mänavarsad' (EST K XX, 70).

2. Marjade ja taimede nime-
tused: marjukkain 'mari, marja'
(FÄT, 125), maasikkain 'maasikas'
(FÄT, 45), mustikkain 'mustikas'
(IKG, 51), õõtsikkain 'õõts' (FÄT, 175),
värskia rohokkaist
etsilen 'värsket rohtu otsin'
(LK I, 56).

3. Sugulust väljendavad sõnad:
ja miä oon ruskia siskukkaine
'ja mina olen ruusu õie' (muinas-
jutust LK I, 57), sinne jooksi
peen tytökkain 'sinna jooksis
väike tüdrukuke' (LK I, 7),
kaava, kaava, pojukkaine 'kaava, kaava,
pojuke' (LK I, 89), perennaine naisuk-
kaine 'perennaine naisuke' (ERA
II, 125).

4. Muid deminutiivseid sõnu:
kannukkain 'ne jalas' (FÄT, 125),
kintakkaiset käes 'kinda(kese)d käes'
(LK I, 13), päivikkain 'päike(ne)'
(FÄT, 80), päivukkaine vähäise
mlattaa 'päike(ne) veidi mlatab'
(LK I, 63).

Reale ilaltoodud neljas

...etis erinevate substantiivide
leitud isuri keeles ka kkain(e)-
kkäin(e)- sufiksiga moodustatud
adjektiive: ja miä oon harmikkaine
'ja mina olen hallikene' (LK I, 56),
kasvoi ruijen alle mäki korikkain
'kasvas ruunde alla mägi kõrge(ke)'
(LK I, 5), ohukkain 'õhuke' (ID, 37),
pitukkain 'pikk' (IKG, 87), kivi
oli koin suurikkain 'kivi oli
maja suurene' (IKG, 70).

Kii substantiivid kii ja adjek-
tiivid, mis on moodustatud
sufiksiga - kkain(e) ~ kkäin(e), on oma
iseloomult deminutiivsed; üldtel-
sõnadel on deminutiivse varjun-
dit rohkem, teistel vähem. Kui
võrrelda kkain(e) ~ kkäin(e)- sufiks-
kka ~ kkä- sufiksiga, siis võib
öelda, et neist esimesega (s.o.
kkain(e) ~ kkäin(e)- sufiksiga) tule-
tatud sõnad väljendavad palju
ilmekamalt deminutiivsust
kui teisega (s.o. kka ~ kkä- sufiksiga)
tuletatud sõnad. Siin on põh-
juseks muidegi see, et viimase
liitsufiksi teine element
väljendab samuti deminutiivsust.
Mainitud liitsufiks koosneb elemen-
tidest *kka ~ *kkä (vt. lk. 40-42) + *-inen
(vt. lk. 28-35).

-kki
(*-kki < *-kka + *-i).

Infiks -kki on moodustanud tegevust, tegevuse tulemust või objekti väljendavaid deverbaaleid substantiive: *jõkki* 'joomine, jook', *sõkki* 'söömine, söök', *saakki* 'saak', *künnäkki* ~ *künnepikki* 'küntud põld', *müüikki* 'mõirgamine', *hennikki* 'hinnamine', *riüikki* ~ *riüäkki* 'riiük, riidmine', *kojnikki* 'kojamine', *õmbeliikki* 'õmbelis' (10, 119), niin laitetataa *muukki* 'nü korraldatusse müük' (LK II, 8).

Lütsufiks -kki, millel leidub samatahenduslikke vasteid lähemates regulaskeltes, koosneb elementidest *-kka ~ *-kka (vt. lk. 40-42) + *-i (vt. lk. 24-22).²⁹

-kkoi
(*-kkai).

Ainult V. Porkkal leidub omapärane infiks *-kkoi*, millega tähistatakse ainult naisisikuid:

29. *Хаккунен*, 1909, lk. 185.

venjakko 'venelanna', vadjakko
'vadjalanna', sõmakko 'soom-
lanna', karyjakko 'karyjnaine,
naislambur', linnakko 'linnas-
elav naine' (10, 121).

Algselt sama sufix esineb
ka teistes lähemates sugulas-
keeltes, kuid mitte alati see
ei näita isikute puhul, et
tegemist on just naisisikuga
(vrd. sm ruotsikko 'rootsi-
meelne isik' hätkkö 'häda-
vares', veikko 'sõber' (PCF9,
135-136)). Paistab, et isuri-
keeles on sufix -kkoi
diferentseerunud naisisikute
tähistamiseks.

-kkoi on liitsuffix, mis on
saadud deminutiivsete suffix-
ite *-kaa ~ *-kä (vt. lk. 40-42) ja *-i
(vt. lk. 21-22) liitmisel. *-kaa + *-i > *-kkai >
-kkoi.

-la ~ -lä
(*-la ~ *-lä).

Suffixiga -la ~ -lä on moodus-
tatud nii substantiive kui ka
adjektive.

1. Substantiivide seas moodus-

avad ere rühma kohta väljendavad pärisnimed: Loisukola, Tõnttölä, Heuvrala (10, 119).

2. Kohta väljendavad ka küllaltki haruldased substantiivid meijela 'meie kodu' ja teijela 'teie kodu' (10, 119). Esimesel puhul paistab, nagu oleksid need sõnad tuletatud otseselt isikulistest asesõnadest. Mainitud nimekoht ei ole niisai täpne. Professor P. Kriste on oma loengutel näidanud, et vepsa keeles erinevate sõnade tüve mejare 'tule meile', tejare 'teile' ja samuti eesti murdes erinevate sõnade (Vigala) tüve mejä 'tule meile', tejä 'teile' ning (Pärnu-Jaagupi) tüve meijä 'tule meile', teija 'teile' puhul on meil tegemist isikulistest asesõnadest kohta väljendava nifööri- ja abil moodustatud nimisõnadega (mejä ~ mejä 'meie kodu, asula', tejä ~ tejä 'teie kodu, asula'). Mainitud teooriale toetudes näeme, et ka isuri keeles on erinevud (hilisemais allikais vastavaid näiteid ei leidunud) samasugused substantiivid, kusjuures isuri keeles on neile

...unud veel palju ilmekam
vägendar sufiks -la. See on
isuri näited meijelä ja teijelä
ihtlasi ka heaks tõestusmater-
jaliks nimetatud teooria puhul.

3. Deminutiivset laadi substan-
tiive: käppäälä 'käpp' (IKG, 15), koos
käsen, ni se antaa käppälä 'uusi
käsin, nii ta annab käppä' (IKOT, 39),
kammeela 'kammelas' (IKG, 15) (vrd.
sm kampela 'kammelas').

Läbitöötatud materjalis
leidus la -lä- sufiksile hulgas
vaid üks l-sufiksiga sõna:
ku sammal kivilöin pääl 'uusi
sammal kivide pääl' (LK II, 8).
L. Hakulinen on seisukohal, et
„deminutiivsete la -lä- tuletiste
kõrval oli juba varasemal perioodil
olemas ka konsonantlõpulisi
l-tuletisi".³⁰

Sõnades hummaala ~ humala
'humal', sattuula ~ sätula 'sädul'
(IKG, 15), kättila 'katel' (FHT, 125)
on l-element germaani alge-
pära.³¹

Sufiksi -la ~ -lä abil moodus-
tatud omadussõnu: isolle
ihalat marjut 'isale imeilusad'

30. Хаккунен, PCФЯ, lk. 111.

31. Lamas, lk. 111 jj.

'magakesed' (EST K XX, 36), kaevati koledad
kamonalat mäet 'kaevati koledad
mäed' (LK II, 31), matlaala ~ matala
'madal' (IKG, 15), miä oon sukkela
'mina olen väle' (LK I, 20), ärgkela
'magus' (FÄT, 76).

Eespool (punktides 1 ja 2) toodust
näeme, et la ~ lä -sufiks on
tuletanud ka uohta väljen-
davaid substantiive. Riistab,
nagu oleks tegemist kahe vii
sufiksiga (uohta ja deminutiiv-
sust väljendava sufiksiga). L. Haan-
linen usub, et see on üks
ja sama algsest deminu-
tiivne sufiks, mis ulatub
tagasi soome-ugri aluskeelde.³²

Sufiks-la ~ lä on mitme
liitsufiksi puhul üheks ele-
mendiks (vt. sufikseid: -gälain
lk. 17, -lain(e) ~ -läin(e) lk. 49-53, -laz
lk. 54, -lo lk. 57-58).

-lain(e) ~ -läin(e)
(*-lainen ~ *-läinen).

Liitsufiks -lain(e) ~ -läin(e)
on tuletanud nii substantiive

32. Haapamäki, PCFG, lk. 111.

na adjective.

Substantiivid võib tähenduse järgi jaotada vii rühmadesse.

1. Lindude ja putukate nimetused: hämöläin 'ämblik' (FÄT, 165), höröläise rakko 'herilase rakk' (RM, 50), nehiläin 'mesilane', kimalain 'kimalane', metmesilane (IKG, 51), kühküläin 'turi' (FÄT, 110), pääskyläiset 'pään puhastajad', sirkkulaiset 'silmad süüvavad', pääsused 'pea puhastajad', varblased 'silmad süüvavad' (ESTK xx, 54), pöröläin 'hele mardikas' (FÄT, 96), tuhulaisii 'süüvavad piinad linnud', 'aedade söödikuid süüvavad väikesed linnud' (LK II, 55), tšikkuläin 'varblane' (FÄT, 66).

2. Isikut resp. isikuid väljendavad lain(e)- ~ läin(e)- -sufiitsilised sõnad: apajas oli üks haldlaine 'abajas oli üks haldjas' (ERA II, 196), tyy sovetin maan nuuret kansa-laiist 'teie. kõnnogudemaa noored kodanikud' (LK II, 18), männö kervälaine 'müüja' 'läheb keryja müüda' (ERA II, 195), tuuli tulakhti viiliäst matvalaisen näkköö 'tuul puhus jahedasti matvaja näkki' (IKO II, 47), sukkulain

sugulane' (10, 23), mis näitab
teile meie koduloomade sugulasi 'ma näitan teile meie
koduloomade sugulasi' (LK I, 57),
aine varemaks tuli tööläisiin
partti 'iha varemaks muutus
töölise partii' (LK I, 33), a
suet ollaa meie riholaist
'aga hundid on meie vaenlased'
(LK I, 58).

3. - lain(e)~läin(e) märgib
isikuid nende rahvuse või
elukoha järgi: isäntiin ollaa
englan tilaist 'isandad on
inglased' (LK II, 64), laukalaisiin
veeles olla veel diiftongat
'laugalaste veeles on veel
diiftongid (olemas)' (IKG, 12),
linnaalain 'linlane', saarelain
'saarlane' (10, 121), somalain
'soomlane' (FÄT, 75).

Ei ole mingit vahetust,
et ilaloodud substantiivide
puhul koosneb liitsufiks
- lain(e)~läin(e) elementidest
*- la~lä (vt. lk. 46-49) + *- inen (vt. lk.
28-35). Veidi komplitseeritum
on olukord aga liitsufiksiga
- lain(e)~läin(e) tuletatud
adjektiivide puhul: eri keeles

raimutossikkhoia luku on erilane
eri ueltes on käänete arv eri-
mugune' (LK 6, 32), linnaas on
pago kaikenlaisia magazinoja
'linnaas on pagin igasuguseid
poode' (LK I, 85), metsis linnut,
maot ja kaikeilaised zverit
'metsades on linnud, ussid ja
igasugused loomad' (LK I, 59),
perrää senen vaatoittaat sama-
laisee vaatteeesse 'päraat seda
riietavad samasugusesse rõivask'
(LK I, 27), näät kerves, kylvö-
ja toisenlaised masinat 'näed
kirves, kivilvi- ja teistsugused
masinad' (LK I, 87), ihteläin
'ihsugune, sarnane' (FÄT, 123),
nä et oo vet yhtläine 'sina
ei ole ju sarnane' (LK I, 89).
L. Hakulinen leiab, et adjek-
tiivide puhul, mille tiivi-
sonas on asesõna, arvõõna
või omadussõna, ei ole meil
tegemist sama * lainen ~ * läinen
sufiksiga, mis esineb substan-
tiivsetes tulütistes vaid hoopis
inen- lõpulise tulütisega nimis-
sonast, mille tänapäeva soome
keeles on kuju laji 'liik, sort'
ja on ihtlasi hiline rootsi
laen (vrd. tänapäeva rootsi

33
(sag. 'laad, liik, sort').³³ Maimu
L. Hakulineni seisukohast läh-
tudes tekitab küsimus, kuidas
süs isuri vastavaid vorme
seletada. Kui laji on hiline
rootsi laen soome keeles, siis
saab raevalt uskuda, et isuri
keeles on väesoleval jidul
sama sufiks, mis esineb
soome keeles. Pigem on adjek-
tiividegi puhul isuri keeles
tegemist sama liitsufiksiga
*-lainen ~ *-läinen, millega on
moodustatud substantiividki.

Kuid samas järgmised
isuri näited: kummil on
erilaajain 'merkitös' 'millel
on erisugune tähendus' (IKG, 48),
monel läjain 'mitmesugune',
kajael läjain 'igasugune' (FAT, 106),
samanlaajain 'samasugune'
(IKG, 101) võib-olla kõnelejad jälle
L. Hakulineni teooria kasuks,
juhul kui siin ei ole olnud
hoopis liitsufiks -la + -ja + -inen.
Kuidugi on see raiid oletus. Selguse
küsimusse võis tuua rahest
ainult isuri ja teiste lähemate
sugulaskeelte iisiasjalisem
uurimine vastavast seisukohast.

-laz
(*-las).

Läbitöötatud materjali kas
leidus vaid üks denominaalne
substantiiv liitsufiaga -laz:
kuilas ~ kuhjalas 'kuhilas' (10, 21).
Liitsufius -laz koosneb ele-
mentidest *-la (vt. lk. 46-49) + -s (vt.
lk. 88-89).³⁴

-ligaz ~ -liäz
(*-likkas ~ *-likkäs).

Liitsufiisi -ligaz ~ -liäz
abil on moodustatud noome-
nitesst adjektive: hävelligäs
'häbelix', onneligas 'õnnelik',
andeligas 'helde', sobeligas
(10, 122) ~ soveligaz (FÄT, 175) 'rahk-
lik', leplik, naizeligas
'abielus olev (mehe kohta)' (10, 122) ~
naizelligaz: naizellikkahäl
'abielus olev: abielus oleval' (FÄT, 47).

Liitsufias -ligaz ~ -liäz
< *-lik + -kas, seejuures lik-
element on võrreldav paljude
eesti *likko-lopuliste sõnadega

õnnelik, rahulik), millest tuleb
lahus hoida alamsaksa -lik.³⁵
Liitsufiks -ligaz ~ -ligäz on nii-
hästi oma tähenduse kui ka
elemendi -kas poolt lähedane
sufiksile -gaz ~ -gäz (vt. lk. 13-16).

-likko(i)
(* -likkai).

Sufiks -likko(i) on tuletanud
peamiselt adjektive: mävelikko
'mägine' (FÄT, 77), krombelikko
'konardunud, jäätunud (tee)' (FÄT,
38), handelikko 'palju handur',
piigälikko 'palju nisselõigata',
segälikko 'segatud', kummalikko
'imelik, kummaline', paikkulikko
'ebatasane' (ID, 122).

Läbitöötatud materjali seas
leidus vaid üks likko(i)-sufiksiline
substantiiv: meträlikko 'metra-
tukk, metrastik' (FÄT, 163).

A. Loojärvi arvates on sufiks
-likko(i) hilistekeline; on tekkinud

35. P. Ariste, Georg Mülleri saksa
laensõnad. Acta et Commentationes
Universitatis Tartuensis
(Dorpatensis) B XLV.1, Tartu 1940,
lk. 45.

...de sõnade eeskujul, mille tüve
on olemas juba l-element. ³⁶

Sufiks -likko(i) ei allu üldiselt
vokaalharmoniaale (ainult siis
näide leidus eeskvaalsena). See-
pärast on võib-olla õigem arvata
(vt. ka lk. 27), et liitsufiks -likko(i)
on moodustatud mitme deminu-
tiivsust väljendava sufiksi liit-
misel: -lla (vt. lk. 46-49) + -uka (vt.
lk. 40-42) + -i (vt. lk. 21-22).

-lline
(* -llinen).

Sufiks -lline ei ole isegi
keeles kuigi produktiivne, on vaid
vähekiid denomiinaalseid adjektive:
pita iäline inimäine 'pikaajaline
inimene' (RM, 50), iälliset ihmised
kera oppijad 'eakad inimesed
ka õpirad' (LK I, 36), jumalallizelle
'jumalikule' (FÄT, 175), tulevaisuus
kuuluu kunnialliseen töön
inimihisille 'tulvik kuulub väärika
töö inimestele' (IKO II, 45), varrellin
'varveline' (FÄT, 75), liitsalliset
'isikulisel' (IKG, 29) < vñ muo 'isik'.

36. Sorijärvi, FÄT, lk. 163.

Sufiks -llinfe) on tegelikuks
liitsufiks, mis on moodustatud
adessiivi lõpu *-lla ~ *-llä liitmisel
sufiksiga *-inen (viimase kohta
vt. lk. 28-35). Mainitud sufiks
on pärit läänemeresoome alus-
keelest, kusjuures tal on vas-
teid ka läbi mees.³⁷ (vt. ka
sufiksit -vallin lk. 103).

-lo
(*-loi).

Liitsufiks -lo on tuletanud
ainult substantiive: karpolo
'jõhvikas' (FÄT, 15), möö määmmä
karpalosoolle 'me läheme jõhvi-
soole' (IKO I, 26), kahmolo ~ kahmalo
'kamal' (FÄT, 129), peykalo ~
peykolo 'pöial' (FÄT, 116).

Liitsufiks -lo ei ole isuri
mees olnud muigi produktiivne.
Esitatud näited on võik sufix-
niga -lo, sest läbitöötatud mater-
jali hulgas leidus vaid taga-
vokaalseid sõnu. Sellest ei saa
muidugi järeldada, et nimetatud
sufiksil ei esinekski eesvokaalseid

37. Хаккунен, РСФЯ, lk. 143.

varianti -lõ < *-lõi (vrd. sm hõr
'pühm', põkkelõ 'uänd').

tsuri liitsufiks -lo koos -
neb elementidest *-la (vt. lk. 46-49) +
*-i (vt. lk. 2422).³⁸ Seega on liitsufiks
-lo läbi teinud järgmise
arengutee: *-la + *-i > *-lai >
*-loi > -lo.

-ma ~ -mä
(*-ma ~ *-mä).

Sufiksiga -ma ~ -mä on tule-
tatud substantiive: meijen
viholaiset kaikkiist voimist
taktoot haittaa tehä meil mitta
elämää 'meie vaenlased tahavad
kõigest jõust taunistada meil
uue elu ehitamist' (LK I, 78),
kaik tööväki ono tyytyväine
meijen maan elämän parantumisessa
'kogu töövägi on rahuldatus
meie maa elu parandumisest'
(LK I, 36-37), ja muita hetelmä
soittiloja 'ja muid puuviljastre'
(LK II, 13), höloma 'puu sõnnaas
mädanemid nida', polkoma
'muna õukamber' (FÄT, 77),

38. Хаккунен, PCFA, lk. 144.

lähtömä 'mullikas' (FÄT, 72), uurta
uure, (Toikkola) lohkuma, (Hämaa)
halkeesma 'löhe, pragu', vetämä
'koorem' (ID, 117), valkoma 'sadam'
 (ID, 119), jõulun aattoiltona
suurimoja kuivalt syödi 'jõulu-
 laupäeval söödi tangusid kuivalt'
 (ERA JI, 137). Käesoleval juhul
 on meil tegemist arvatavasti
 deverbaalsete tuletistega; kuigi
 alati ei ole teada nende
 tuletatud sõnade tiivisõna
 tähendust (hetelmä³⁹, höloma,
polkoma). A. Tiurunen arwab,
 et lähtemä, mis erineb sama
 tähendusega ka "Lalevalas", lähtub
 verbist lähtä 'lahkuda, minna'.⁴⁰
 Sõna suurima kohta arwab L. Haku-
 linen, et see on pärit tegu-
 sõnast *suuria.⁴¹ elämä 'elu' on
 arenenud muidugi samatüvelisest
 tegusõnast, võib-olla et ainult
 tähenduse muutumise teel.
 Vasteid sufiksile -ma-mä, mis
 võrdub infinitiivi (algse partitsiibi)
 vastava tunnusega, leidub kõigis
 soome-ugri keeltes ja ka samojeedi keeles.⁴²

39. Хакунен, РСФЯ, lk. 175.

40. A. Tiurunen, Lalevalan sanakirja, Helsinki
 1949, lk. 165.

41. Хакунен, РСФЯ, lk. 174.

42. Yarnas, lk. 174 jj.

Lüfiksiga -ma ~ -mä erineb
isuvii keeles ka paar asesõna:
idefiniitne mokoma 'naisugune'
(IKG, 101) ja demonstratiivsed tämä,
nämät 'see, need' (IKG, 99). Algselt
on käsitletar lüfiks usutavasti
väljendanud deminutiivsust,⁴³
kuid asesõnade puhul on tal
rohkem rõhutava liite iseloom
(tämä = see siin).

-main(e) ~ -mäin(e)
(* -mainen ~ * -mäinen).

Liitsüfiksiga -main(e) ~ -mäin(e)
on isuvii keeles moodustatud
adjektiive: hyppäis hään alumaisen
oksan päälle 'ta hüppas alumise
oksa pääle' (LK I, 66), keskimäin
'keskmine' (FÄT, 77), takimäiest
'tagumisest' (RM, 95). Reale adjek-
tiivide erineb sama liitsüfiksiga
ka indefiniitne pronomenn:
Kotkon küllän takan oli moko-
maine apaj 'Kotua küla taga
oli naisugune abajas' (ERA II, 193).
Sama liitsüfiksiga erineb ka
üks järgav: oli Ensimmäine

43. Хакуннен, РКФ, lk. 113.

mai 'oli Esimene mai' (LK I, 82),
enzimäin 'esimene' (ID, 76).

Liitsufiksis -main(e) ~ -mäin(e)
on m-element sama, mis esineb
ka komparatsooni puhul. m-ele-
mendile järgneb uue, tuletatud
tüve vokaal ja sufiks *-inen (vii-
mast st. lk. 28-35).

-(m)mär
(*-minen).

Liitsufiksiga -(m)mär on tuletatud deverbalseid substantiive, mis näitavad tegevust, harvemini tegevuse objekti.

1. Käiteid sufiksiga nimetavas käandes:
horisömmär 'põrsemine', iskömmär
'löömine', jüvizömmär 'ümismine',
nõlomär 'laukumine' (FÄT, 123),
kepkämär 'kinkimine', hiüllümär
'mulisemine' (FÄT, 61), laiktümär
'lahjenemine', päivöittümär
'päivitumine' (FÄT, 125), rezömmär
'resemine' (FÄT, 77), rüppämär
'rüppamine' (FÄT, 110), nootan
veittämiin ono ranuka töötä
'nooda redamine on raskeid töid',
motorin voitamäin vei koko tunnin

...kka 'mootori õlitamine kestis kümme
tundi', kirjani kirjutamine on
kerkiä assia kirjamehele, kirjan
kirjutamine on kirjamehele kerge
asi', joen salpamine nosti
joes veen 'jõe sulgemine tõstis
jões ve', sojani kuivattamine
antaa kolhoosile uutta hyvää
maata 'soode kuivendamine annab
kolhoosile uut head maad'
(IKG, 69), yhtennä mokomanna
sredstranna i oli sanoin mukkoittam-
iin, sanoin muuttumien 'ihte
niisuguse vahendina oli ka sõnade
mugandamine, sõnade muutmine'
(IKG, 31), se näyttää, mitä mööt,
minen kautta tapahtuu mänömin,
liikumien 'se näitab, mida
mööda toimub minemine, liikumine'
(IKG, 37), kuuluu savotan vieltäm-
iin 'kuuldub tehase vilistamine
(= vile)' (LK II, 18), ombelomien
'õmblemine', saamiin 'püüdmine,
saak' (IO, 118).

2. Käiteid sufianiga mundes
käänetes: jauhamine 'jähvita-
misest', kalastamist 'kalasta-
misest' (FÄT, 175), teemnä paremp
kutomisen 'fabriikan' 'teeme
parem kudumisfabriiku' (LK I, 16),
kaik tööväki on tyytyväine meijen

maas eläma parantumises työrahvas on rahuldatus meie
maa elu parendumisest (LK I, 36-37),
mere süvyys seilaamiselle palju
merkitsöö 'mere sügavus tähendab
palju purjetamiseks' (LK 6, 70), talvel
söömisel olti pahaiset 'talvel söö-
mine (= söök) oli vilets' (LK I, 74).

Liitsufiks -lõpmine on isuri
keeles väga produktiivne, selle
abil võib uusi sõnu moodustada
igast verbist. Mainitud liit-
sufiksil võib nimetavas käändes
olla mitu eri fonetilist uju (vt.
punkt 1). Liinjures gemineerunud
-m (-mm, -mm) on sekundaarne
nähtus. Pikk -i (i, ii) on liit-
sufiks samuti sekundaarne
on tekkinud a-ile järgnevad
e xao tõttu (-mine > -min). Teistes
käändes (vt. punkt 2) on i lühike,
xst neis ei annu i viimasele
silpi. Mainitud liitsufiks koosneb
elementidest *-ma ~ *-mä (vt. lk. 58-60) +
*-inen (vt. lk. 28-35). Kius on sama
algupära sufiksites -maine ~ -mäine
(vt. lk. 60-61) ja lõpmine vokalism pärast
m-elementi erinev, seda ei ole
sundetud täpselt veel selgitada.⁴⁴

-muz ~ -müz
 (*-mus ~ *-müs).

Liitsufianga - muiz ~ -müz on tuletatud deverbaalseid substan-
 tiive, mis väljendavad tegevuse
 tulemust või objekti: harkkamukset
 'sammud' (RM, 20), kantamuz 'kandam',
koorem (FÄT, 83), kanttamus: kanda-
muksen 'koorem: koorma' (10, 39),
nostamus, vettäämüs 'koorem, kandam',
kulkemus 'reis' (10, 118), laisumus
 'hais' (10, 121), Kolja otti sen
 kutsumuksen 'Kolja võttis vastu
 selle kutse' (LK I, 9), kärkimüz
 'kannatus, piin, vaev' (FÄT, 107),
 saotaa viikse sanomuksest 'õel-
 dakse eraldi lausest' (IKG, 11).

Liitsufiks - muiz ~ -müz koos-
 neb elementidest *-ma ~ *-mä (vt. lk. 58-60)
 *-us ~ *-iis (vt. lk. 99-100).⁴⁵

-n
 (*-m : *-men).

Sufiks -n (: -men ~ -man) on
 moodustanud peamiselt substantiive.

1. Tegevuse vahendit või eset

45. Kakymuksen, PCΦA, lk. 189.

välgendavad substantiivid: avra 'võti', ätti 'seisoi', atrassin 'käs',
 ja vakti 'ätt seisis, ahing uäes',
 ja vaktis (LK II, 8), miä 'otin kopran'
 ja atrasimen 'mina võtsin nuiä'
 ja ahingu (LK II, 7), ('. Kalevalas "esi-
 nel atrain, vid. kirj akroan,
azrain, vps azrag < on oemproa
 'västar, ahing'⁴⁶) kanno 'kantomen'
 'kandik: kandim', vizo 'viskomen'
 'hauskar: hauskari' (FÄT, 164), lõdoin
 'adrahõlm', vatsavõdin 'hobuse'
 'kõhuvöö', võlin 'voolmerand' (FÄT, 74),
ukerzin 'muu', kovaczin 'kõvasi',
 'luisk' (10, 119), pistimel 'pissine'
 'nõelaga, täigaga: nõela, tääki'
 (FÄT, 42), tartui 'uistest kiin'
 'haaras metallkalakesest kiinni'
 (LK I, 71); jalu 'jalused'
 (10, 21). Viimases näites on st.
 element pärit verbide faantitiiv-
 sest sufixist -sta ~ -stä.

2. Kohta välgendavad substan-
 tiivid: iivran 'iirtaman'
 'uure: uurde' (FÄT, 165), sädin
 'noodaveoauk' (FÄT, 74), apajal
 'ono lasku' ja suissin 'abajal
 on nooda sisselaskukoht ja
 otstekoh', lasult 'uistimeel'

46. A. Tuvunen, Kalevalan sanakirja,
 Helsinki 1949, lk. 16.

... ja poolitoist kilomeetrii' nist
laskenohast otetuhani on pool-
teist kilomeetrit' (LK II, 33), süin
'mure' (FÄT, 74).

3. Muid substantiive n-sufiig
särvin 'leivakõrvane (mingi vedel toit
või jook)' (FÄT, 74), mürain ~ müran :
mürain ~ -änd : müramen ~ -äimen
'murakas : murakat : muraka', süän :
süämen 'nida : nidade' (FÄT, 165).

Läbitöötatud materjali kas-
leides ka omadussõna hapan :
happamen 'hapu : hapu' (FÄT, 165).

Sufiigiga -n on ka kardinaal-
arv seitsen ~ seitsemän 'seitse'
(FÄT, 128). Vorm seitsemän
nimetavas käändes on tekkinud
munde käänete analoogia põh-
jal.

-n on väga vana tegevuse
vahendit ja ka deminutiivust
väljendav sufix, mille vasteid
leidub ka kaugemates sugulas-
keeltes. Algselt on -n vasteks
olnud -m või -ma ~ -mä (vt. lk. 58-60).
Kagu teisteki läänemeresoome
keeltes, nii ka isuri keeles, on
nimetavas käändes pärast lõpuvokaali
kadumist -m > -n -ins.⁴⁷

47. Kaarynen, PCFA, lk. 113 ja 171.

-na ~ -nä
(*-na ~ -nä).

- Sufiks -na ~ -nä on tuletatud:
1. Kohanimesid: Koskina, Päätinä, Kuippina (10, 119).
  2. Denominaalseid substantiive: pääkkena 'päkel' (IKO II, 4), a kons pääkkenat valmistuut 'aga varsti päkelid valmivad' (LKI, 53); porkkona 'porgand' (FÄT, 129) < on Порканго 'porgand'.
  3. Onomatopoeetilisest ise-vebridest substantiive: lääkinä (FÄT, 82), lääkiinä (10, 119) 'nääkimine, kõne', ruigen rukina tormiil kuulun kylläiä saa 'munde ruhin tormiga kuulduv kilani' (IKG, 69).

Sufiks -na ~ -nä on pärit arvatavasti soome-ugri aluskeelest (ta paral-
leelina märgitakse ungari keelest
infinitiivi tunnust -ni).⁴⁸

-nda ~ -nä
(*-nta ~ -ntä).

Sufiksi -nda ~ -nä abil on
tuletatud vaid paar substantiivi:

48. Хакунен, РСФР, lk. 176.

teijän isäntä rikastuu teijän tyys-
 pois isännät 'teie peremees rikas-
 tub teie tööst ... maha peremehid'
 (LK II, 19), isändä 'peremees, isand'
 (10, 20), tarkkahuu olomaha koiso
emändä vaan iivsinään 'juktus
 emand kodus olema vaid iivninda',
 i emännält piiritää 'ja emandalt
 palub' (10, 142), hõunda 'hingamine',
 tivani on pabri panenda 'tivani
 on pabri pandud nimmi' (10, 118).

Sufiksi -nea ~ -neä vasteid
 leidub ka kaugemates sugulas-
 keeltes; on algselt diminutiivne
 sufixus.⁴⁹ Sufiks -nea ~ -neä on
 identne järgavude sufixiga (vt. lk. 89-91),
 olles liitsufiksi -neahain ~ -neähain
 üheks elemendiks (vt. allpool).

-neahain ~ -neähain
 (*-ntahainen ~ *-ntähäinen).

Liitsufiksiga -neahain ~ -neähain
 tuletatud sõnu leidus vaid
 V. Porkkal: kõrrantäxxain,
puontain, puentain 'puutud
 (kõis või niit)', kaavantäxxain,
kaavantain, kažvantain 'kõveraks

49. Taavitsen, RF 9, lk. 115.

avannud puu' (10, 118). Kõik toodud näited väljendavad tegevuse tulemust või saadust.

Mainitud liitsufiks koosneb elementidest *-nta ~ *-ntä (vt. lk. 67-68) + *-hain ~ *-hain (vt. lk. 17-20). Et näited kerräntäxxain ja kazvantaxxain on Hlevaast, mis on nii mõneski suhtes vanemal astmel kui muud isuri murded, siis tuleb arvata, et ka ülejäänud isuri näited on sama algupära (h-element on võinud hiljem kaduda). Viimaste kohta ei saa pidada tõenäoliselt, et nad oleksid tekkinud sifiksile *-nta ~ *-ntä ja *-inen liitmisel.⁵⁰

-nno
(*-nto).

Sufiks -nno on abaproductiivne isuri keeles, on tuletanud vaid paar substantiivi, mis väljendavad tegevust või tegevuse tulemust: kahe nulen apajia leikatua avannot 'kahele poole abajasse lõigatause loomuseaunud' (LK II, 33), kolendopäivä 'sünnipäev', kalmando

50. Хакырунен, РКФЯ, lk. 191.

lõpmine, matus' (10, 118). Oma olemuselt on sufiks -neo liitsufiks, mis on tekkinud sufiksita *-nta (vt. lk. 67-68) ja *-i (vt. lk. 21-22) liitmisel.⁵¹ *-nta + *-i > *-ntai > *-ntoi > -neo.

-ne
(*-neh, *-nek).

Sufiks -ne on tuletanud teonimedele lähedasi onomato-poeetilist ja deskriptiivset laadi sõnu: lõttine '(ve)lodin', wirine 'nurru (löömine)' (FÄT, 73).

V. Porkka on sama tüüpi sõnad veel neh-lõpulisel: rukhiineh 'ruhin', krappiineh 'krabin', helliineh 'helin', lovviineh '(ringi)uitamine' (10, 118-119). nek-sufiksiline sõnu ei ole V. Porkka eraldi toonud, mainib vaid, et Hervaas on reis sõnus sageli -nek.⁵²

Käesoleval juhul on meil tegemist arvatavasti liitsufiksiga *-nta + *-eh või *-nta + *-ek. Sama sufiks esineb ka aumuse varjala

51. Хакунен, PCF 2, lk. 191 jj.

52. Porkka, 10, lk. 118.

oides (kipeneh 'säde').⁵³ n-element on selles liitsufiis tõenäoliselt sama, mis erineb muudegi regulaarsete onomatopoeetilistes ja descriptiivsetes sõnades: sm kipuna 'säde', lotina 'lodin', ee ragin, plagin jne. (eh- ja ek-elementide kohta vt. lk. 10-13).

-nko
(*-nko < *-nka + -i).

Liitsufiis -nko on tuletanud ainult substantiive: alangois 'sumisoot ojad', orgudes 'vulisevad ojad' (LK I, 69), auringo: auringo 'päike: päikese', vahingo: vahingo 'kahju, õnnetus: kahjud, õnnetused' (FAT, 53), siil se on suuri vahingo 'peltoloil ja piintaroil' 'nii see on suuri kahju põldudele ja peenardele' (LK II, 55).

Liitsufiis -nko on saanud elementide *-nka ja *-i liitmisel. Sama märgib ka L. Haukainen⁵⁴, kuid sufiisi -nka viitamisel

53. H. Ojansuu, Kargala-aunuksen äännehistoria, Helsinki 1918, lk. 152.

54. Haavioja, 1949, lk. 149.

ilmselt tegemist ebatäpsusega
(viidatakse § 52, p. 12 ja § 52, p. 13).
Sufiks -nka on soome uues tule-
tanud lindude nimetusi ja
kohanimesid (karanka 'võsaraat',
kuusanka 'pasknäär'; Himanka,
Kaaninka, Oulanka jne.). Maini-
tud sufiksi vasted, mida võib
leida kuni permi keeltelt,
väljendavad deminutiivust.⁵⁵
Sufiks arenes järgmiselt: *-nka + *-i >
*-nkai > *-nkoi > *-nkō > -ηko. (i-
elemendi kohta vt. lk. 24-22.)

-nikko(i)
(*nikkoi < *-nikkai).

Läbitöötatud materjalis leides
nikko(i)-sufiikuga ainult järg-
mised substantiivid: alanikko
(10, 119), alanikkoi (FÄT, 163) 'madalik,
madal koht', päikkänikko 'päikeli-
mets' (FÄT, 122).

Ka selle sufiksi kohta arwab
A. Sovijärvi, et see on hiinlastekeline.⁵⁶
Kuid samal põhjusel, mis oli
aluskeelna sufixante -ikko(i) (vt. lk. 25-27)

55. Оакырунен, PCФ, 9, lk. 115.

56. Sovijärvi, FÄT, lk. 163.

-nikko(i) (vt. lk. 55-56) puhul, tuleb
arvata, et liitsufiiks -nikko(i)
on õige vana, koosnedes deminu-
tiivsetest sufiiksitest *-nfa (vt. lk. 67) +
*-kka (vt. lk. 40-42) + *-i (vt. lk. 21-22).

-nnoz
(*-nnos : *-nnokse-).

stinult V. Porkkal leidub
uus substantiiv liitsufiiksiga
-nnoz : (Loikkola) tabannos
'rehepeku jäätmed' (verbitüvest
tappa- 'reht peusma' (ID, 118).

Liitsufiiks -nnoz on moodus-
tunud sufiiksile *-nto (vt. lk. 69-70)
ja *-s (: -kse-) (vt. lk. 88-89) liitumisel. ⁵⁷

-o ~ -ö
(*-oi < *-ai)

Sufiiks -o ~ -ö on tuletanud
peamiselt substantiivide: jutto
'jutt', jano 'jann', makso
'maks', noizo 'lou', pääs
'pääs' (FAT, 122), neao 'ubane'

57. Harjusemme, PCFA, lk. 190.

LK I, 21/ sado 'sadu', soitto
'mäng' (10, 118).

Amadussõnaline tähendus
on algsetel substantiividel liit-
sõnades: heijet pittää kõik katsoa,
jot päivää ei lassa möötää
muvvest nylvorajast 'nad kõik peavad
maatama, et nad päevagi ei laseks
mööda muest nylvorajast (LK I, 64),
kera otettii kõik pyytökraamit
'kaasa võeti kõik püügivahendid'
(IKO I, 13), tööräki senen eest
saattaa meille saappaja, raattija,
verkkokraamice 'töörakvas saadab
selle eest meile saapaid, rõivaid,
võrke' (LK I, 40).

Sufiks -o < *-oi < *-ai (vt. lk. 74-77).
Käsitletav sufiks on uutoanud
varasema deminutiivse tähenduse.
Sufiks -ö on hilisem, sest u
ö vokaalharmoonia on hilisem nähtus.⁵⁸

-oi ~ -öi
(-ai).

Sufiks -oi on isevri keeles
moodustanud ainult substan-
tiive, mida võib tähenduse järgi

58. Takymnen, PCF.9, lk. 152.

lõpata eri rühmadele.

1. Isikunimed : jooõ 'Уго',
miõõ 'Миколai', nīkkoõ 'Микко',
pāvoõ 'Paavo', pekkoõ 'Пекка',
semoõ 'Simo', timoõ 'Timo'
(FÄT, 164-165), Iroi, Idoi, Pedoi,
Mikoi, Paaroi, Maattoi (LK6, 61),
Konoi, Taroi, Ladoi (10, 120).

2. Koduloomade nimed :
jouõtroõ (lehmanimi), leukoõ
(heleda peaga lehm), muloõ
(sarvedeta lehm), mustoõ (lehma-
nimi), reioõ (lehmanimi),
rikoõ (hobusenimi), riukoõ
(küüsi lehm), muõkoõ (lehma-
nimi), valõõ (lehmanimi)
(FÄT, 162).

3. Loomade nimetused : kiloõ
'kits', koõkoõ 'коткас', kuõkoõ
'кукк', maljaklākkõõ 'õõkull',
õ-lākkõõ 'õõkull', luõkkõõ
'luik', revoõ 'ребане', nahka-
sõõroõ 'nahkhiir', jāõõõ 'jänõs',
kāõõ 'kägu', pāõkoõ 'päõsuke',
kuõkklākkõõ 'kuõkklāak', vāõõõ
'vāõtnik', tivoõ 'панароõõ'
(FÄT, 162), eli suures metsas
jänõõõ kannal suuri meri-
koõkoõ 'elas suures metsas jänõõõ
kannal suur merikotkas' (LK6, 41).

4. Inimeaterahelisi augulu
 suhteid ja vahetkordi märki-
 vad sõnad : emoi, maamoi
 'ema', tiittöi 'tüdruk', sizoi
 'õde', velloi 'vend', seukkoi
 'nõbu', enoi 'onu' (ID, 120), izoi
 'isa', ämmöi 'vanaema' (FÄT, 162)
sebroi 'sõber' (FÄT, 44), jäi siihen
 niillään vaan iis sisoi ja
velloi 'jäid sinna niilla raiol
 iis õde ja vend' (ID, 134).

5. Pejoratiivsed sõnad : hittöi
 'kuvat', lolloi 'loll', tobu, öloi
 'tobu', poßoi 'tont', hölmöi
 'tobu', napakas, hönttöi 'napakas',
löröi 'lobiseja', mölöi 'mõlisja'
 (FÄT, 162).

6. Mund oi-sufiksiga substan-
 tiivid : kakko 'kagu' (FÄT, 106),
kelkkoi 'laatia on aika' 'on
 aeg kelk korda seada' (LK I, 5),
 kõrgeal pois lekko 'kõrgele
 tõusis lek' (LK II, 61), pökköi
 'osi, võsu' (FÄT, 37), korvoi 'püüt-
 naine', nikko 'luks', poßoi
 'väike pudel', pezo 'pesa',
pükkö 'puss', veno 'võõras',
töröi 'torn' (FÄT, 162), meroi
 'meri', laivoi 'laev' (ID, 120).

Sufiks -oi ~ -öi on pärit

arasemast sufixrist *-ai⁵⁹ ja
õ vokaalharmonia on hiline nähtus, siis tuleb pidada ka ees-
vokaalsed sufixid -oi hilisema
arengu tulemuseks.

-oi ~ -öi on olnud väga
produktiivne. Kõigis eespool
toodud rühmades on -oi ~ -öi
algselt väljendanud deminutiiv-
sust, kuid hiljem on hakanud
sõnadel deminutiivsuse var-
jund kaduma. Kaasajal enam
ei tajuta, et näiteks reboi
täheks rebaseke või kelukoi
täheks kelguke, vaid lihtsalt
rebane ja kelk.

Suffix -oi ~ -öi on edasi
arenenud: > -o ~ -ö (vt. lk. 73-74) >
-u ~ -ü (vt. lk. 93-94). i kadumise
protsess oi ~ öi sufixilistes sõna-
des toimub ka tänapäeval.⁶⁰

-oz ~ -öz
(* -os ~ *-ös)

Suffix -oz ~ -öz on tuletanud
ainult substantiive: arassez.

59. Hакымен, PCФР, lk. 152.

60. Junus, IKG, lk. 61.

sama, mis sufiksi -uz~ kohta (vt. lk. 99-100) s-element on pärit sufiksist *-ks (vt. lk. 88-89). Ka elemendi o~ö kohta arvatakse, et see ei ole algselt kuulunud sufiksisse, vaid -oz~-öz on tekkinud hiljem o~ö-tüveliste sõnade eeskujul. Siid samas viidatakse ka võimalusele, et tegemist võib olla deverbaalseid sõnu tuletanud sufiksiga -o~-ö (vt. lk. 73-74).⁶¹ Viimasel juhul on meil muidugi tegemist liitsufiksiga -oz~-öz.

-ore ~ -u(r)e
 (*-udeh < *-odeh).

Sufiks -ore ~ -u(r)e on tuletanud rühma, kollektiivi osutavaid substantiive: vakkore 'ühine pidu, millele igaüks toob oma osa (vakka)', kénore ~ kénure (kollektiivnimi Soikkola poolsaare tipus asetsevate küladega kohta), naantue 'naannik' (ID, 120).

Sufiks -ore ~ -u(r)e on arvatavasti pärit sufiksist *-udeh <

61. Хаккунен, PC & A, lk. 196.

-sch, kuid on olemas mitmeid
teisigi seisukohti.⁶²

-ra ~ -rä ~ -r
(*-ra ~ *-rä ~ *-r).

Sufiksiga -ra ~ -rä ~ -r on moodus
tatud nii substantiive kui ka
adjektive.

Substantiive: kokkora 'kamakas,
pank' (FÄT, 129), künerä 'küünar'
(FÄT, 128), konna istui soos kämmä-
rän pääl 'konn istus soos mätta
peal', paikotsee kämmäriilöin
räliis näkyi vesi 'mätaste vahel
oli kohati vett näha' (LK II, 8),
Martti tahtoo makkaroja 'Mart
tahab vorsti' (ERA II, 125), a
noottiinka saapi pyytää vaa
niist paikoist, kus olla meri-
pengerät 'aga noodaga saab
piirida vaid neist kohtadest,
kus on mererall (-astang)' (LK I, 18),
piintaroin ympärä peenarde
iimber (LK II, 60). viikura rämähti
kyllää 'tulukoog mürises külasse'
(IKO II, 47).

---

62. Закушкен, РСФЯ, lk. 163.

Adjektive: hämärä 'hämär'
(IKG, 18), stob olliis kuldakippurad
hinnset 'et oleks kuldakäharad
juuksed' (10, 144), kuipēra ~ kuvera
'kumer', tuhēra ~ tukerā
'lumipehme', viipēra ~ viherā
'roheline', käpēra ~ käherā 'käär',
kihär, lokk (FÄT, 128), tšikkera
'kihär, lokk' (FÄT, 66). Viimast kaht
sõna kasutatakse nii adjektiivina
kui ka substantiivina.

Sufiksile -ra ~ -rä ~ -r, mis
algsest on väljendanud deminu-
tiivsust, leidub vasteid kõigis
soome-ugri keeltes.⁶³

Sufiks -ra ~ -rä ~ -r on liitsufiini
-rain ~ -ruin puhul üheks ele-
mendiks (vt. allpool).

-rain ~ -ruin
(* - rainen)..

Liitsufiisiga -rain ~ -ruin
leidus allikmaterjalis vaid
paar näidet: joka luetun
sanomuksen jälest tehkää
pikkarain päätös 'iga loetud
lause järel tehke väike peatus'

63. Хаккунен, РСФЯ, lk. 117.

(LK I, 8), ja tās pikkuruises puus
 on palju suuri makkeita marjaga
 ja selles väikeses puus on
 palju suuri magusaid marju
 (LK II, 13). Toodud näited on deminu-
 tiivsust väljendavad adjektiivid,
 milles liitsufiks -rain ~ -ruin
 on tekkinud deminutiivsete
 sufiksrite *-ra (vt. lk. 80-81) ja
 *-inen (vt. lk. 28-35) liitmisel. Käi-
 dete põhjal võib oletada, et
 sufiks on arenenud kaht vii-
 teed mööda : *-ra + *-inen >
 *-rainen — -rain.
 — *-roinen > *-ruinen > -ruin.

Kuid võib-olla näite pikkurui
 puhul mõjutas -ai muutumist
-ui-ks ka sõnas esinev deminu-
 tiivne sufiks -u (vt. lk. 93-94).

~~-ri~~
 (*-ri).

Sufiksiga -ri on moodustatud
 ainult substantiive : pattuuri
 'potitegija', sikkuri 'seakarjus',
lehmuri 'lehmakarjus', nakkuri
 'nakkur', jõmari 'joomar'
 (10, 120-121), ka siiski menna kammariin,

kepsi mennä kellariin 'kepsis minna
kambrisse, kepsis minna keldrisse
(ERA II, 133), müküüri '(väikese
suuga) savipott' (FÄT, 41), sen näki
ikkunast naapuri 'seda nägi
aknast naaber' (LK I, 5), vokkuri
'vokitegija' (FÄT, 125), potkuri
'trampir (hobune)', pilluri 'paha-
tegija', arvuli (< arvuri) 'ennus-
taja' (FÄT, 78).

Sufiksi päritolu kohta arvab
L. Hakulinen, et osa ri-sufikoiga
sõnu on lähtunud ra-~rä-~r-
sufiksiga sõnadest (vt. lk. 80-81),
osa on aga arenenud vastavate
germaani laensõnade mõjul.⁶⁴
Viimasele mainitud seisukohtadest
raidleb vastu professor P. Ariste,
kes väidab, et sufix -ri on
vana läänemeresoome keeltes
esinev sufix (vrd. ee nuttur;
nutturi, joomar : joomari jne.).⁶⁵

-staja ~ -stāja
(*-staja ~ *-stāja).

Liitsufiks -staja < *-sta + *-ja
(-stāja < *-stā + *-ja); tegusõna

64. Hakulinen, PCFA, lk. 154 ja 196.

65. Lamas, lk. 303.

lähituvsele liitele -sta ~ -stä on liitunud veel tegijanimi väljendav sufix -ja ~ -jä (vt. lk. 37-38).

Läbitöötatud materjalist õnnestus leida vaid paar näidet isuri keelest selle sufixi kohta: kalastaja 'kalastaja, kalur', meträstaja 'jahimees' (IKO II, 60), a kalastajat koko talvia merel ollaa 'aga kalurid on kogu talve merel' (LK I, 12).

-sto
(*-sto).

Suffix -sto on isuri keeles võrdlemisi ebaпродукtiivne. V. Põrnika on leidnud vaid kaks sõna sufixiga -sto: rühma, kollektiivi osutava substantiivi nõristo 'noorsugu, noorus' ja kohanime kivimisto (ID, 119). Muu läbitöötatud materjali seas leidsin järgmisi näiteid: nõristo 'noorsugu' (FÄT, 108), nooriston laulit 'noorsoo laulud' (LK I, 81).

L. Karulineni järgi on -sto liitsuffix: -s (*-ks) (vt. lk. 88-89) +

ta- + *-tä- + *i (vt. lk. 21-22).⁶⁶ Leeg-
*-stai > *-stoi > -sto.

-z : -h-
(*-s : *-h-).

Sufiixiga -z moodustatud substantiivid : kangas 'kangas', patsas 'post' (IKG, 53), silmuni pyytö antaa paljolla rahvalla työtä 'silmutiilik annab palju ole inimestele tööd' (LK II, 8), roivaz 'linariik' (FÄT, 114), i noisivat kaikin parves valjastere 'ja lapsed kõik koos valjastere' (LK I, 45).

Paljud z-sufiixiga sõnad on vanad laensõnad. Germaani laenuid : lammas 'lammas' (IKG, 25), lampahad 'lambad', reppahad 'rõngad' (FÄT, 70), ja ono rukket valmeket 'ja on rukis valmis' (LK II, 7), varaz 'varas' (FÄT, 53), kuningas 'keiser' (RM, 28), oli ennen kuniaaz ja kuniaahal oli kolt poika 'oli vanasti kuningas ja kuningal oli kolm poega' (FÄT, 222),

66. Тарурунен, РСФЯ, lk. 157.

kunikas on heijän puolest
'taar on nende poolt', kunikas
ei jaksu teha midagi 'taar
ei suuda teha midagi' (LK II, 19).
Balti laenud: hammas 'hammas'
(IKG, 25), kerves 'kirves', seiväs
'teivas' (IKG, 53), kerveheel löit
'kirvega löid' (LK II, 60), taivas
'taevas' (RM, 28), Martti on
tullut taivahasta 'Martti
(= mardisant) on tulnud taevast'
(ERA II, 125), pani kindakad
kätte 'pani kindad kätte' (AVII 64,
9350). Vene laen säbaz:
säppakad 'saabas: saapad',
yhen otsan sitoi isän saap-
passe kiini 'ihe otsa sidus
isa saapasse kiinni' (LK I, 83).

Sufiisiga -z sõnade hulka
kuuluvad ka metateesi ja
analoogia teel moodustunud
substantiivid: tanvahan: tanvaz
(< tankuva) 'landa: laut',
pelvahan: pelvaz (< pellava)
'lina: lina'.⁶⁷

Adjektive: habraz 'habras'
(FÄT, 44), kirkas 'kirgas' (LK I, 69),
kitbaz 'ihne' (FÄT, 45), karikkähäs
'tundlikud, himulised' (FÄT, 70).

67. Uorijärvi, FÄT, lk. 80.

gāz 'rikas' (FAT, 69), toise
mammān viel paremman,
viitta, kuutta viisakamman,
kahta, kolme kallikimman,
'teise ema veel parema, viis-
kuus korda targema, kaus-kolm
korda kallima' (ESTK IX, 39),
magias 'magus' (ID, 123).

Isuvi kirjakeeles erinevad
vormid, milles -h- on obliikva-
käänetes kadunud, jättes järele
pika vokaali: patsas: patsaan
(IKG, 53), hammas: hampaan,
lammas: lampaan (IKG, 25).
Selituseks on samas öeldud,
et kirjakeelses vormid põhinevad
Lauga erinemusel, mis on
lihtsam; Toikkolas aga eri-
nevad veel vormid: patsahan
(IKG, 53), hampahan, lampsahan
(IKG, 25).⁶⁸

Sufiks *-s on usutavasti
vana sufiks, ehkki ta vasteid
kaugemates sugulaskeeltes ei
ole fonetiliste raskuste tõttu
lähemalt selgitatud.⁶⁹

Sufiks *-s on liitsufiksio
-gāz ~ -gāz ühes elemendis (st. lk. 13-16).

68. Jumus, IKG, lk. 52.

69. Хакимен, PCФЯ, lk. 119.

-z : -ks
(*-ks : *-kse).

Sufiks -z on tuletanud substantiive: meil tervataa alus 'meil tõrvatanse mati' (IKG, 71), aluksen laita oli tervattu 'paadi külge oli tõrvatud' (IKG, 68), aijas 'aiapost', teräs 'teras' (ID, 121), nagiis 'naevis', issutti äija nagiisen 'ätt pani maha naeri' (LK I, 29), poika piti hepoista ohjaksist 'poiss pidas hobust ohjades' (IKG, 75), hää pani suure taakan tervaksia selkää 'ta pani suure koorma tõrvaseid selga' (LK II, 7), olla häviksis 'kadunud olla' (ID, 118).

Substantiivid, mis välgendavad inimestevahelist sugulust või vahetorda, erinevad ainult mitmuses: siarekset 'õeksed', naokset 'naeksed', kälikset 'kälksed' (ID, 121), laaggoksed 'langud' (FÄT, 95), näbuviksed 'naabrid' (FÄT, 129).

Sufiks -z on tuletanud ka loomade ja lindude nimetusi: ilves 'ilves' (IKG, 56), ilveselle 'ilvesele' (IKG, 43), jäniz 'jänis' (FÄT, 69), koominan takkaan palju jänikriä 'ruhe taga on

... ja jäheseid (LK I, 22), varis
variksen 'varis: varise' (IK 6, 45),
mussat varikset kevään ava-
sivat 'mustad varised avasid
kevade' (LK I, 67).

Sufiisil -z (<*-ks) on
sugulaskeeltes vasteid kuni
põrmi keelteni. etvatakse, et
sufiisil oli algsest deminu-
tiivne tähendus, millest
kergesti võisid areneda täna-
päeva tähendused.⁷⁰

-z: -nol- ~ -nne-
(*-nta ~ *-ntä).

Ordinaalarve on tuletanud
sama sufixs *-nta ~ *-ntä, mis
esineb ka sellistes substantiivides,
nagu emäntä, isäntä jne. (vt.
lk.). Üldiselt on ordinaal-
arvudes sufixs arenenud järg-
miselt: *-nta ~ *-ntä > *-nte >
*-nti > *-nri > -z⁷¹, kuid isuri
keele eri murdes on areng
olnud viisugune.

Isuri keele kohta on üldiselt

---

70. Хакырунен, PCF 2, lk. 121 jj.

71. Самас, lk. 38.

-ased järgmised vormid: kolmas
 (<*kolmans <*kolmanssi) 'kolmas',
 neljäz 'neljas', viij/ēz 'viies',
 kü(rv)/ēz 'kuues', seitsemāz
 'seitsmes', kümnenāz 'kümmes'
 (FÄT, 74). Kõnde järgavude kohta
 mainib A. Lõvi järvi, et neis
 on pärast lõpuvokaali i kadu-
 mist n vokaliseerunud eelmise
 vokaali taoliseks, andes pika
 vokaali⁷². Selliseid näiteid esi-
 tab ka T. Porkka: kolmaas (tävi-
 -ante-) 'kolmas', neljääs (-änte-)
 'neljas', viiees (-ente-) 'viies',
 kuuees (-ente-) 'kuues', seitsemääs
 (-änte-) 'seitsmes', kaheksaas
 (-ante-) 'kahetas', iheksääs
 (-änte-) 'iheksas', kümnenääs
 (-änte-) 'kümmes', (Vilem-Lauga)
 šattaas 'sajas', tuhattaas
 'tuhanded' (10, 76).

Väikülas on aga ordinaal-
 avsonades, mille on n kadunud,
 toimunud i metatees (-si >>
 -is): kormais 'kolmas', neljäis
 'neljas', viijäis 'viies', küvrais
 'kuues', seitsemäiz (on pühä)
 'seitsmes (on pühä)', šattaiz
 (mies) 'sajas mees' (RM, 58).

72. Lõvi järvi, FÄT, lk. 74.

Vanduvõlts erinevad vormid
kolmas 'kolmas', neljäs 'neljas',
kuivas 'kuiues', seitsmäs 'seits-
mes' (RM, 58) vastavad uigja-
keelsetele vormidele: kolmas:
kolmannen 'kolmas: kolmanda'
(IKG, 95), neljäs 'neljas', viies
'viies', kuives 'kuiues', seitsmäs
'seitsmes', kaheksas 'kaheksas',
yheksäs 'iheksas', kymmenäs
'kümnes', sattais 'sajas',
tuhattas (-nnes) 'tuhandes' (IKG, 92).
Kõrjakeeles erinevad näidet:
a kolmais porahti nagramaa
'aga kolmas pahvata naevma'
(LK I, 73) tuleb pidada juhus-
likult erinevaks murdepäraseks
vormiks.

Teeraa on jällegi ala, kus
esineb resp. esines palju vane-
maid vorme: kolmans ~ kolmaas
'kolmas', seitsmäns ~ seitsmäs
'seitsmes' (ID, 51), kaheksans
'kaheksas' (ID, 72). Ka Vilem-Laugas
on resp. oli säilinud sufixil
varasem uigja: kolmenš 'kolmas',
kaheksans 'kaheksas' (murde
omapära: s > š-ks).

Järgarvude sufixid *-nta ~ *-ntä on
pärit soome-ugri aluskeeltest (vt. ka lk. 648).

73. Daxymuree, PC & 9, lk. 116.

-zikko(i)
(* - sikkoi).

Suffix - zikko(i) on tuletanud
kogu, nihma ositavaid substan-
tiive: rehosikko 'põõsastik',
raiusikko 'rajustik', lepi-
sikot siveet 'leplikud suured',
(RM, 11), retäisikko 'männik',
(IKG, 18), hāvazikko 'haavik',
marjazikko 'marjamaa', rehko-
zikko 'põõsastik', kandozikko
'kännustik', rajuzikko 'rajustik',
reuzikko 'roine maa', savizikko
'savine maa', jūrizikko 'juvestik',
rädäzikko 'nägestik', kadazikko
'kadaastik', pihlazikko 'pillastik',
redäzikko 'männik' (FÄT, 67-68),
metäzikko 'metsastik', mävizikko
'märgine maa' (FÄT, 122), särnizikko
'saarestik' (FÄT, 163), rookosikon
äärijä mööt 'roostiku äätrüdi'
(LKI, 71), kukkum koivusikos kākō
'mukub kaasimus kagu' (IKO II, 8).

A. Lovijärvi arvab, et suffix
- zikko(i) on tekkinud võrdlemisi
hiljuti selliste ikko-suffixi-
liste sõnade mõjul, mille
tähes esineb s, nagu kūzikko,

-i -i -i, -i -i -i.⁷⁴ Kuid võib olla on s-element sufiks -zinkko(i) pärit hoopis sufiksist *-inen: *-ise-, millele on liitunud deminutiivsusst välgenda-
vad sufiksoid *-uka (vt. lk. 40-42) ja *-i (vt. lk. 21-22).

Võrreldagu käsitletud sufiks-
temale nii tähenduselt kui ka
häälikuliselt lähedaste sufik-
sitega -inkko(i) (vt. lk. 25-27), -liinko(i)
(vt. lk. 55-56) ja -riinko(i) (vt. lk. 72-73).

-u ~ -i
(* -o < * -oi).

Sufiks -u ~ -i on tuletanud
substantiive: isku 'lööke' (FÄT, 41),
itku 'nutt' (FÄT, 42), kiiku 'kiik',
lasku 'laskmine', nappu 'napp',
reelu 'reel', solmu 'sõlm'
(FÄT, 124), kämmi 'videvik', idäi
'linnased', kiikkü 'kiik',
mölü 'mõirgamine', pöllü
'tolm', äälü 'mumus' (FÄT, 125),
soittu 'pill' (ID, 118).

Sufiks -u on arenenud

74. Xorijärvi, FÄT, lk. 67.

deminutiivsest sufiksist *-ai
*-ai > *-oi > *-õ > -u (i vokaal-
 harmoonia on hilisem nähtus).⁷⁵
 Siid eespool toodud sõnades on
 algne deminutiivsus täielikult
 kadunud.

Deminutiivsus tuleb enile
 aga sellistes u-~i-sufiksilistes
 sõnades, millele on liitunud veel
 mõni deminutiivsusst väljendav
 sufix, enamasti -kkain :
marjukkain 'marjake', pojukkain
 'pojake' (FÄT, 125), tammavarsuk-
kaiset '(mära)varsakased' (ESK xx,
 70), puippu 'kanapoeg' (FÄT, 115).

Deminutiivsed on ka nn.
 lastekesed sõnad : libu 'libu',
poju 'põrsas' (FÄT, 191).

(Vbl. sufikseid : -oin~-oi lk. 74-77
 ja -õ~-ö lk. 73-74.)

-uo~-iio
 (*-ut~*-iit).

Sufiks -uo~-iio on tule-
 tanud peamiselt substantiive :
emyl on moolena kotonna

75. Vanarumene, PCF.9, lk. 201.

make) on swimuna kodus' (ESTK 38), isyt 'kielsi itkemästä' 'isake' keelas mitmast' (ESTK 39), kädiut (ID, 65), käsiid (FÄT, 51) 'käsi', kunhut 'kumake', siarut 'seke', velviit 'vennake' (ID, 120), päivyt: päivyen 'päike: päikese' (IKG, 66), ja päivyt kirkkaast ei paissa ja päike ei paista heledasti' (LK I, 8), kiisiid 'kiiske' (FÄT, 51), meryt '(väike)meri', kiryt 'kivike' (IKG, 65).

Läbitöötatud materjalis leidus vaid üks iid-sufiksiga adjektiiv: lihiit (ID, 72), lihiid (FÄT, 51) 'lihike', lyhyt vokala võib muuttua pikemaks 'lihike' vokaal võib muutuda pikemaks' (IKG, 9), lyhhyen vokalan 'lihikese' vokaaali' (IKG, 8).

L. Hakulineni järgi ulatub sufiks *-ut ~ *-iit tagasi mitte kaugemale kui läänemeresoome aluskeelde, sest kaugematest regulaskeeltest sellele vasteid ei ole leitud. On võimalik, et selles sufiks element t on sama, mis *t sufiks -eda ~ -edä (vt. lk. 22-24), kuid lähemalt ei ole võimalik

algitatud. Kõle aga nahtlust, et
sufiks *-ut ~ *-iit on juba lääne
meresoome aluskeeles väljenda-
nud deminutiivsust. 76

-uz ~ -üz, -üz ~ -üz
(*-us ~ -üs : -uden ~ -üden).

Sufiks -uz ~ -üz, -üz ~ -üz on
väga produktiivne omadust väljenda-
vate substantiivide tületamisel:
karkenz ~ karkehuz : karkehuen
'mõrudus : mõruduse', kerkeüz
'kerjus', nõruz : nõruüz 'noorus :
nooruse', laisuz : laiskuüst
'laiskus : laiskusest', hüüvüz :
hüüvien 'headus : headuse',
paßüz 'kurjus', tottüz
'tõde', korkenz 'kõrgus', mattäluz
'madalus', hämärüz 'hämä-
rus', ilossuz 'lõbusus', levvüz :
levvien 'lains : lains', vajjüz :
vajjüen 'pundulikkus : pundu-
likkuse' (FÄT, 159), terveüz ~
tervehüz 'tervis' (FÄT, 154),
vanhus 'vanadus', kuivus
'kuivus', syyryys 'sügarus',

lühkõhkus 'lühkõidus', lühkõhys 'lühkõidus'
(IKG, 57), laisus 'laiskus', virakõhkus
'virakõus' (IKO II, 6), põlõssys 'hirm
kõyhyys 'vaemus' (IKG, 28), tule-
raisuus 'tulevik' (IKO II, 45), metsein
kõrkehys 'metsa kõrgus' (IKG, 70),
yhteisen hyvõyen eest 'ühise
heaolemu eest' (LK I, 76), töö-
väki hoolittelloo, jõt meil olis
kainin kyllõisys 'töörahvas
hoolitseb', et meil oleus kõrgest
küllus' (LK I, 40).

Sufiks *-us ~ *-iis : *-uden ~
*-iiden (s-element < *-si < *-ti)
on pärit läänemeresoome alus-
keelest, miid ta tähendus-
funktsiooni arengut ei ole-
seni õnnestunud täpsemalt
selgitada. Lühikese vokaaliga
sufiks on algsem, pikk vokaal
on sufiksis tekkinud obliikva-
käänetes pärast ɖ kadumist,
kui rõhutu silbi e assimii-
leerus u-ga. Analoogia põhjal
kandus pikk vokaal ka nine-
tavasse käänderse. ⁷⁷

Kohale, kust kadus ɖ, rõis
foneetilistel põhjustel tekkida
h : -ude- ~ -iide- > -u + e- ~

77. Laaksmann, PCF 9, lk. 124 jj.

u + e > -ukse ~ -ukse (vt. vast
vaid näiteid eespool). Siid
kui eelmises silbis on h, võib
siirdehäälikuuna esineda vaid
v⁷⁸, näiteks: pakkhusessa
'kurjuses' (FÄT, 158), laati oman
oikehuden 'seadsid oma õiguse'
(LK II, 14), mõ nostimma jo
talohuden 'me tõstame juba
majanduse' (LK II, 16).

V. Porkka esitab eraldi
sufiksina (Heraa) -ussek ~ (Soikkola)
-usse ~ -us : -ue-. Tegeli-
kult on viimati mainitud
sufiks sama, mis eespool
toodud *-us ~ *-üs. V. Porkkal
esinevate näidete: pakkhussek/
'tigatedus', nirviiüsse(k) 'nigarus',
tervehüsse(k) 'tervis', rikahussek/
'rikkus', valgehusssek 'valgus',
orjussek(k) 'orjus', lapsussek(k)/
'lapsepõlv' (10, 120) puhul on
tegemist uz- ~ üz-sufiksiliste
substantiividega, millele on
liitunud mitmuse kolmanda
isiku possessiivsufiks (*-tek :
pakkhus + -tek > pakkhussek
(algsest) 'nende tigatedus').⁷⁹

78. Lorijärvi, FÄT, lk. 158.

79. Lamas, lk. 158.

nimetavas käändes on possemisõnades
 nii tihedasti liitunud sufiksile
 *us ~ *üs, et paistab, nagu toodud
 sõnades oleks hoopis mingi muu
 sufiks. V. Porkka näitab, et geni-
 tivis erineb -ue- (< -ute-), mis
 aitab samuti tõestada, et tege-
 mist on *us ~ *üs - sufiksiliste
 sõnadega.

-uz ~ -üz
 (*-ks : *-kse-).

Sufiks -uz ~ -üz on tuletanud
 vaid substantiive: arvotuksed
 'mõistatused' (RM, 81), maikkäuz :
maauksen 'koht, kus kari puhkab',
lissäüz : lizaüksen 'lisamine: lisa-
 mise' (FÄT, 153), eus ~ euksti, eukset
 'leeskoda', sisiis 'sisu', taus
 'tagaseisja', poljus 'allolija' (10, 119),
haukakuz (< haukakus < *haukkakuz)
 'sümpala, hammustus' (FÄT, 85),
iikkävüz 'igatsemine' (FÄT, 11), igä-
viiksed 'igatsemised' (FÄT, 14),
korouuz 'tõstmine' (FÄT, 125), künnüz
 'künnis' (FÄT, 125), pa paas künniüksellen
 'pane oma pea künnisele' (10, 137),

ma pöördumise otin ja syanyksa (LKI, 42), piti oma lupause
 pääl anta allkirj 'pidi' oma
 lubaduse kohta andma allkirja' (ERA
 II, 201), mahtuuko sormus sormekeri
 'kas mahub sormus su sörme'
 (ERA II, 27), eri tapahussis lyhyt
 vokala võib muuttua piteennäus
 'eri juhtudel võib lühike vokaal
 muuttuda pikemaks' (IKG, 9), i möö
 skolnikat saatamina hänelle lapsiin
terveksen 'ja meie, kooliõpilased,
 saadame temale laste tovituse'
 (LKI, 37), vireüksen ~ virehüksen
 'virvenduse' (FÄT, 154), sekkahus
 'segamine', vertahus 'toetus',
unnoohos 'unustamine' (IO, 118).

Sufiksis -uz ~ -üz on s-ele-
 ment sama, mis sufix -z:
 -use- (vt. lk. 88). u ~ ü-elementi
 kohta arvatakse, et see ei ole
 algselt kuulunud sufiksisse,
 ning et sufix -uz ~ -üz on tekki-
 nud alles hiljem selliste sõnade
 eeskujul, kus u või ü muulus
 tiivesse. Kuid käsitletavas sufix-
 sis element u ~ ü võib olla ka
 deverbaalneid sõnu tuletaud sufix
 -u ~ -ü (vt. lk. 93-94)⁸⁰. Sel juhul on -uz ~ -üz
 liitsufiks.

80. Karymnen, PCF 2, lk. 121-122 ja 203.

-va ~ -vā
(* -pa ~ * -pā).

Liia rühma kuuluvad vaid
denominaalsed adjektüivid (vrd. lk. 102)
mis väljendavad omaduse raskust:
liikhaava ~ lihava 'lihav', terävä ~
teräva 'terav' (IK 6, 15), tuikkēva
'tuger', väikkōva 'vägev' (FÄT, 123),
verrōōva 'täisvereline, terve',
mēlōva 'tark' (10, 122); ikkāāva
on peetud olla 'igav on majas
olla' (LK II, 10), oli keel kirjara
kana 'oli neil kirju kana' (SU XLIX, 82).

L. Hakulinen rekonstrueerib
sufiksi *pa- ~ *pā-, *pa- ~ *pā- kuju-
lisena.⁸¹ Tõuui keel sellena annab
vaevast tõestusmaterjali, see-
pärast ongi ilal sufiks va- ~ vā
rekonstrueeritud vaid *pa- ~ *pā-
kujulisena (vrd. ka ee lihav,
terav, vdgj mēlevä 'tark', itsävä
'igav', sm lihava, teräva,
mps kirid'vād 'kirjad', lihav 'lihav'
jne.). Erandlik on läänemere-
soome keelte hulgas vaid liivi
keele erinevus (vrd. ~~li~~ lie'bi
'lihav', kēnabi 'kirju').

81. Хакунен, РСФЯ, lk. 126.

-va ~ -vä
(*-ja ~ *-jä).

Ellesse rühma (vrd. lk. 101) kuulub paar linnu- ja puunimetust: kajjāva (<*kajava) (FÄT, 59), kaiava (RM, 39) 'kajakas', jallaava 'jalakas' (IKG, 15).

L. Hakulinen on loomanimetuse orava 'orav' viinud küll selle va ~ vä - sufiksi alla, mis tuleneb varasemast kujust *-pa ~ *-pä, kuid ihtlasi ta ka ei eita võimalust, et see sõna võis siia kuuluda.⁸² Antud töös on peetud õigemaks seda sõna (se orava kuivattaa griboja talveks 'see orav kuivatab seeni talveks' (LKI, 53)) esitada käesolevas va ~ vä - sufikiga sõnaderühmas, sest nia kuuluvad igasugused linnu-, looma- ja puunimetused (vrd. sm majava 'kobras'). Elmusse va ~ vä sufikiga sõnaderühma (vt. lk. 101) kuuluvad vaid adjektiivid. Samal põhjusel kuulub siia ka linnunimetus sisava 'öövik' (IKO II, 9). Et viimasena loodud sõnas on va - sufiks, seda tõendab lõuna-estli muide, kus samatäenduslik sõna esineb sk - sufikiga (sisask).

⁸². Хаккунен, PCFA, lk. 125.

L. Hakulinen kahtlet ka sõna
harava 'reha' puhul.⁸³ Siid ka
see sõna (harvaava 'reha' (10, 121)) kuulub
pigem siia kui almnisse va-vä-
sufiksiliste sõnade rühma. Samuti
kuulub siia (Herva) astuva, (Loikkola)
astava 'äke' (10, 121).

Sufiks -va-vä (<*-ya-*-yä)
on sama algupära selle ja-jä-
sufiksidega, mis samuti
päritseb sufiksist *-ya-*-yä (vt. lk. 39)

-valliin
(*-ballinen).

V. Porkkal erineb kolm oma-
pärist sõna adjektivse sufiksi -lliin:
-llise all: maksavalliin 'täpselt
maksed', muistavalliin 'hästi mäletav',
arvaavalliin 'hästi arvar' (10, 123).
Tegelikult siin ei erine mitte
ainult liitsufiks -lliin (vt. lk.),
vaid viimane on omakorda lii-
tunud tegusõnadest partitsiipi
tulenevale sufiksile -va < *-pa.

---

⁸³. Hakulinen, PCFG, lk. 125.

Kokkuvõte.

Kagu teistegi rooma-ugri keelte nii võib ka isegi uuele tuletussufiiksrid jaotada kahte rühma: liht- ja liitsufiiksriteks. Üldiselt on seda jaotust kerge teostada, kuid osa sufiiksrite puhul tekitab kahtlusi, sest samu sufiikseid käsitletakse eri muuride poolest nii liht- kui ka liitsufiiksritena. Isuui uuele roomani tuletussufiiksritest on järgmised üheksateist tõenäoliselt lihtsufiiksrid: -e (*eh, *ek), -i, -ia ~ -iä, -(i)ne ~ -(i)n (*-inen : *-ise ~ *-itse), -iza ~ -izä, -ja ~ -jä (*-ja ~ *-jä), -ja ~ -jä (*-ja ~ *-jä), -ka ~ -kä, -la ~ -lä, -ma ~ -mä, -n (*-m : *-men), -na ~ -nä, -nera ~ -nerä, -ra ~ -rā ~ -r, -zi ~ -h, -z : -kse, -z : -nre ~ -nre, -va ~ -vä (*-pa ~ *-pä), -va ~ -vä (*-pa ~ *-pä). Luga kümnest töös käsitletavaast sufiiksist kuulub kuus kolmandikku liitsufiiksrite hulka.

Mis puutub sufiksrite päris-
olusse, siis tõrkab silma, et
enamuse neist on pärit vähe-
malt läänemeresoome alus-
keelest, kuid ühinevad elemendid
liitsufiksrite puhul võivad
ulatuda tagasi palju kaugemale -
soome-ugri aluskeelde või
vulgi varasemasse perioodi.
Vanimaid sufikseid on: -doin~
-döin, -i, -jä~jä (*-jä~*-jä),
-kkä~kkä, -lä~lä, -ma~mä,
-n, -na~nä, -ndra~ndä,
-ra~rä~r, -z: -nde~nne.
Kagu näeme, kuuluvad vani-
mate sufiksrite hulka pea-
miselt liitsufiksrid. Lääne-
meresoome aluskeelest kau-
gemale ulatuvad arvatavasti
sufiksrid: -hoin~höin, -ia~
-iä, -ikko(i), -ijne~ijn, -kkain(e)
-kkäin(e), -z: -h-, -z: -use-. Kai-
nimata jäänud sufiksrid on
pärit läänemeresoome alus-
keelest või tekkinud hiljem.
Käiteus sufiksrite -likko(i), -nikko(i)
ja -zikko(i) kohta arvatase,
et need on hilisteenkelised;
kuid et nende puhul ei
enne esvokaalsed vastet (õ
vokaalharmonia on hiline

antus), mis tuleb arvata, need on siiski vanemad sufiksrid.

Sufiksrite päritolu puhul tuleb arvestada ka vanemaid laensõnu. Osa murjaid peab sufiksrit -ri germaani laenuks, kuid teiselt poolt leiatakse, et see on vana läänemeresoomeline sufiks, mille arenemisele on soodsat mõju avaldanud vastavad germaani laenud. Viimane seisukoht on usutavam, sest näiteks sõnade puhul, milles sufiks -z : -h-, ei saa me oletada, et tegemist oleks laenatud sufiksiga, ehkki selle sufiksiga erineb hulgaliselt germaani ja baltilaensõnu.

Osa töös käsitletud sufiksideid on tuletanud ainult substantiive, näiteks sufiksrid: -e, -ikke, -indima ~ -indimä, -ja ~ -jä (*-jä ~ *-jä), -uka ~ -ukä, -kki, -kkoi, -la ~ -lä, -lo, -ma ~ -mä, -(m)min, -muz ~ -müz, -n, -na ~ -nä, -ndra ~ -ndrä, -noo, -o ~ -ö, -oz ~ -öz, -ri,

-kse-, -ikkofi) j.m. Kuigi
siiski mõne sufixi puhul, mis
on tuletanud substantiive, lei-
dub ka mõni iuvix adjektiiv
(näit. sufixiga -n erineb iuv
adjektiiv). Üldse adjektiivi ja
substantiivi piir ei ole alati
kuigi selge; paljud adjektiivid
võivad esineda ka substantiividena
või vastupidi. Mitmed sufixid
on tuletanud aga ainult
adjektiive: -doin ~ -döin,
-gaz ~ -gäz, -huoin ~ -hüöin,
-ia ~ -iä, -iza ~ -izä, -llin(e),
-main(e) ~ -mäin(e), -ra ~ -rä
(*-pa ~ *-pä) j.m. Nii adjektiive
kui ka substantiive on
tuletanud sufixid: -gäläin,
-ikkofi, -ijne ~ -ijn, -kkain(e) ~
-kkäin(e), -lain(e) ~ -läin(e), -ra ~
-rä ~ -r, -z: -h j.m.

Suffixite algne tähendus
on väga paljudel juhtudel
muutunud, edasi arenenud.
Käiteas on paljud algsest
deminutiivsed sufixid kaotanud
deminutiivsuse varjundi praegu
täielikult (suffixid: -kka ~ -kkä,
-ma ~ -mä, -n, -onö, -u ~ -ü jne.).

See on aga liitunud paar deminutiivsust väljendavat liidet, mis on enamasti ka tänapäeval deminutiivsus täiesti ilmne (-kkain(e) ~ -kkäin(e)).

Paljude sufixid tuletarad väga eilaadilisi sõnu, näiteks tuletab sufix -oi ~ -öi : isiku-nimesid, loomade nimetusi, isikutevahelisi augulussuhteid ja vahetordi märkivaid sõnu, pejoratiivseid sõnu jne. Kuid mitmed sufixid tuletarad palju kitsama ja lähema tähendusega sõnu (sufix -la ~ -lä tuletab kohta ja deminutiivsust väljendavaid sõnu, -kkoi tähistab ainult naisisikuid). Teiselt poolt aga võivad eri sufixid üht ja sedasama väljendada. Näiteks sufixite -ja ~ -jä (*pa ~ *pä), -ka ~ -kä, -kkain(e) ~ -kkäin(e), -lain(e) ~ -läin(e) ja -oi ~ -öi üheks omaduseks on tulelada loomade, lindude ja putukate nimetusi. Tegevuse tulemust, saadust või objekti võivad tulelada sufixid -ki, -(in)min, -muz ~ -müz, -naahain ~ -naähain, -no jne.

Kuidagi tundub silmas panna, et kõik sufiksrid ei ole sama-
 roma produktiivsed. Produk-
 tiivsemaid sufikseid on isuri
 keeles: -soin ~ -öin, -gaz ~ -gäz,
 -ia ~ -iä, -(i)ne ~ -(i)n, -ixa ~ -ixä,
 -uka ~ -ukä, -ukain(e) ~ -ukäin(e),
 -la ~ -lä, -lain(e) ~ -läin(e), -n,
 -oz ~ -öz, -uz ~ -iiz jm. Kuid
 mitmed töös esitatud sufiksrid
 on ebaproductiivsed, mõned
 neist on isegi võib-olla arhai-
 lised (näiteid nendest erinevad
 enamuses ainult V. Porkkal):
 -hkoin ~ -hköin, -ikke, -indima ~
 -inderimä, -jain, -ukoi, -laz,
 -neahain ~ -neähäin, -nnoz,
 -nain ~ -ruin, -sto, -vallin.

Eelnevat kokku võttes
 võib öelda, et isuri keeles
 erinevad noomeni tuletus-
 sufiksrid on rõhuvas enamuses
 isuripärasead, kuid on ka
 koos sõnadega laenatud
 sufikseid, mis on enam-
 vähem kohanenud isuri keele
 fonetilise ja grammatilise
 struktuuriga (näiteks vn
 -ui, -ai, -oe > -oi: probođnoi

(on свободный) 'vaba', ровно
(on ровный) 'sirge', hitrai
перо (on хитрый) 'kaval
rebane'. Kõik põhiline isuri
keele noomeni derivatsioon
alal on ikkagi isuripärane
ja on võrreldav muude lääne-
meresõome keelte ja osalt ka
kaugemate sugulaskeelte tule-
tuselementidega.

Register.*

ävissoz 17
 aijas 88
 aikajin 30
 arahajista (pl. part.) 18
 alangois (pl. iness.) 71
 alanikkot 72
 alumaisen (gen.) 60
 alus 88
 andeligas 54
 apaja 38
 arasso 77
 armodooin 8
 arpuvi 83
 arvaamatoin 8
 arvaavalliin 103
 arvotuksat (pl. nom.) 99
 astava 103
 atrassin 65
 auringo 71

avannot (pl. nom.) 69
 arvaaja 37
 arvoin 65
 ektoisa 36
 eitsiin (illat.) 33
 elogas 15
 eläjä 38
 elämän (gen.) 58
 emintima 28
 emodoin 7
 emoi 76
 emända 68
 englantilaisit (pl. nom.) 51
 enretegläine 30
 enoi 76
 enzimäin 60, 61
 entin 30
 eulajain 53
 eulain 52

---

* Esitamisel on aluseks võetud töös
 kuusiivis toodud näidetest hää-
 dusele kõige lähem sonavorm. Kui
 näide ei esine töös sihtui korda
 ainsuse nimetavas, antakse sulgu-
 des märkus käände ja mitmuses
 erinevate sõnade puhul ka arvu kohta

hägyn 30
etähäin 18
eus 99
hābazikko 92
hāp(A)set (pl. nom.) 30
haavikko 26
haban 66
habannoz 78
habraz 86
haisuomus 64
haldelaine 50
halkeama 59
hallia 22
hammas 86, 87
harakka 40
harava 103
harmukkaine 44
haudajaist (pl. nom.) 40
haudelikko 55
haykakuuz 99
hēnoin 30
helliineh 70
helliä 22
hengetöin 8
heipoin 29
henissöz 78
hernukki 45
hetelmä 58, 59
hibiäjn 29
hietöin 7
hinmurojn 8
hitroi 110

hittöj 76
hinkseorojn (part.) 8
hōloma 58, 59
hōne 10
hōunda 68
hoppia 23
humala 48
humaligaz 15
huolettomad (pl. nom.) 8
Huurala 47
hämärüiz 96
hämärikko 27
hämärä 81
hämöläjn 50
hämü 93
härme 10
hätähäjne 18
häveligäs 54
häviksis (pl. inen.) 88
hölmöj 78
hönttöj 76
hōrizōmmīn 61
hōröläjn 50
hülkäjä 37
hülinin 61
hüvvüiz 96, 97
idikka 40
idü 93
iäkin 18
ihalat (pl. nom.) 48
ihanoz 78
ihmeäz 14

immiine 29	joka-oi 75
ikkäviis 99	jokine 31
ikkäivä 101	jokka 17
illaist (part.) 29	jokki 45
illoiza 35	jomari 82
ilmessöz 78	joomikka 41
ilossuz 96	jovugas 14
ilve 10	joutsoi 75
ilves 88	jurooaz 14
inimejne 29	jumaladoijn 8
irvissöz 78	jumalallizelle (allat.) 56
izintimä 28	jürizikko 92
izo 78	jutto 73
isku 93	jädökreo (pl. nom.) 78
iskömän 61	jänikkäine 42
isändä 68, 89	jäniz 88
isätöin 8	jänöi 75
isyt 95	jäänlohkaja 38
itikkaisia (pl. part.) 43	jümiizömmän 61
itku 93	kada, ikko 25
ivoi 75	kadazikko 92
iäkäs 13	kadoi 75
iälline 56	kae 10
jalikko 26	kahkksas 91
jalläjä 39	kahmalö 57
jallaava 100	kajava 102
jalestimet (pl. nom.) 65	kajael, läjain 53
jamakkaa (part.) 41	kajjaine 29
jano 73	kaisellaiset (pl. nom.) 52
jauhamizest (estat.) 62	kaila 41
jauhogas 14	kajhukka 41

kalain 30
kajjāva 102
kakkoj 76
kaksois (pl. nom.) 26
kaksikertain 31
kalakas 13
kalastaja 84
kalastamist (pl. nom.) 62
kallain 31
kallihimman (gen.) 87
kattamat (pl. nom.) 49
kattariin (illat.) 82
katteela 48
kandamuksen (gen.) 64
kandeliala 37, 38
kandooikko 92
kandas 85
kappaain 29
kappojn 65
kappukkaan 43
kattalaiset (pl. nom.) 50
kake 10
kardiahkoin 20
kajjakko 46
kakku 95, 96
kakia 22
karpelo 57
kazvaooz 78
kaxvaxxain 68
kass 11
katajanen (gen.) 39
katarikko 26

kattaja 39
kattila 48
kaykahaist (pl. nom.) 18
kennantaxxain 68
kelukoi 76
kellariin (illat.) 83
keltaine 31
kelvatoin 7, 8
kerbäoöjn 8
kerkämön 61
kerkeüz 96
kerkiä 22
kerkkähä (pl. nom.) 86
kervälaine 50
kervääjä 37
kewes 86
keskimäin 60
kesoine 38
kihi 93
kistelikkoj 26
kiitoksia 78
kilikka 41
kiloj 75
kimalcain 50
kimmiä 13, 22
kintakkaiset (pl. nom.) 43
kipriä 22
kirjattämätön 7
kirjava 101
kirjutooses (ines.) 78
kirjittamiin 62
kirkas 86

kiväz 86
 kivessä 13
 kivien 32, 35
 kivityt 95
 koiratoin 8
 koittomal (aden.) 7
 koivikko 25, 26
 koivuin 29
 koivusikos (imen.) 92
 kokkoŋ 75
 kokkora 80
 kblendoräivä 69
 kolmas 90, 91
 konoi 75
 kojusikki 45
 korkeuz 96, 97
 kookikkain 44
 korozum 99
 kovia 22
 kowoi 70
 kovvaixin 65
 kraapineh 70
 krombelikkoŋ 55
 kromvikkoŋ 27
 kivera 81
 kue 11
 kuhjalas 54
 kililas 54
 kivattamiin 62
 kivus 96
 kikkoi 75
 kuldkipprikat 81
 kulkenus 64

kultain 32
 kummalikko 55
 kummaros 78
 kummiikko 27
 kunioggas 85
 kunniakas 13, 86
 kunniallisen (gen.) 56
 kuolijat (pl. nom.) 37
 kyrpēra 81
 kutoja 37
 kutomisen (gen.) 62
 kuhut 95
 kuhusa 36
 kuwenzugä 38
 küzikko 25, 26, 92
 kuuslehtoset (pl. nom.) 31
 kü (v̄r) ez 90, 91
 kädiid 95
 käböŋ 75
 käherä 81
 käliikset (pl. nom.) 88
 kämmärän (gen.) 80
 käppia 22, 23
 käpälää (part.) 48
 käprain 29
 kärzikkoŋ 27
 kärkimüz 64
 köbliä 22
 köyhys 97
 küdiid 95
 kylläisy 97
 kyvöäst (lat.) 74
 kiikkii 93
 kiimmiikkoŋ 26
 kymmenäs 90, 91

linna 75
nyanös 78
nyynyusel (aden.) 99, 100
nyntäjä 37
nühkiläin 50
nünnerä 80
lahtumän 61
laizuz 96, 97
laivoi 76
lakuia 22
lammas 85, 87
laop. goused (pl. nom.) 88
lapsuussek 98
lamiainen 29
lamiu 93
laukalaisiin (pl. gen.) 51
lautain 31
lehekes 14
lehmuri 82
lehmätoin 8
lehtikäs 73
leikkaaja 37
leikkamatoin 8
leiväkäs 13
leivätoin 8
leikkoi 76
lentäjäns (transl.) 37
lepiikkaa (part.) 26
lepisikot (pl. nom.) 92
lepäjämiille (allat.) 39
leppuoi 75
levviäns 22
levvüz 96, 97

liaga 14
lihara 101
liikkumien 62
liitsalliset (pl. nom.) 56
liivakas 183
liikkaiza 35
linnakkoi 46
linnalain 51
lintuin 30
linnukkaista (pl. part.) 45
lippiait (pl. nom.) 22
liissäiiz 99
lohuiima 59
lohuiainne 31
lohme 10
lolloi 76
lõdin 65
loppujaist (pl. nom.) 40
loppumatoin 8
lõttine 70
looviineh 70
luikkoi 75
lumegaz 14
lumine 31
lupauksen 100
luppaakos 78
lutsikka 41
lutsikkain 42
lähe 11
lähtömä 59
läkätinä 67
läkkäjä 37
lõrõi 76
lihiä 95

kuuluväz 14

maahanpäästä (pl. nom.) 40

mähin 19

maamoi 76

maattoi 75

mae 10

maajä 37

maavauksen (gen.) 99

magias 87

maine 31

maijöväz 14

maikkäüz 99

makkaroja (pl. part.) 80

maikkä 22, 23

makkuisa 36

maksavalliin 103

makso 73

maljakkäläkköi 75

malakkiz 22

mämätöin 7

manttikkä 91

marjaziinko 92

marjukkain 43, 94

matala 49

matkalaisen (gen.) 50

matonkaisu (pl. part.) 42

matkaluz 96

meheöön 7

mehiläin 50

mehusoin 7

meletoin 8

mälövä 101

meijelä 47

meikäläin 17

merikokkoi 75

merine 31

meruitös 78

meroi 76

meryt 95

mēs-elogas 15

metsikköz 25, 93

metsäkine 18, 19

metsäkas 14

metsäliukkoz 55

metsästäjä 84

metsätöin 7

migozi 75

minköz 75

millaisen (gen.) 32

Mikoi 75

mikä 17

miltäin 31

mittaaja 37

mokoma 59

mokomaine 32, 60

moneli läjäin 53

monikas 16

muistavalliin 83

muukoitammien 62

muloi 75

muodikas 14

muovia 22, 23

muusiikkain 43

mustoi 75

muurahain 19

muraizin 66

muuttumien 62

mäkelikko 55

mänömiin 62

mölöi 76
 mölū 93
 möriisāz 14
 mööhäisee (illat.) 31
 miikuiiri 83
 miüikki 45
 myyikki 45
 näburiised (pl. nom.) 88
 näglain 32
 naapurui 83
 naguis 88
 nahk(A)set 30
 nahkastippos 75
 nain 29
 naitelligāz 16, 24
 nais-elogas 15
 naisukaine 43
 naouset (pl. nom.) 88
 nappu 93
 nēlu 93
 neijōō 75
 neljās 90, 91
 nenore 79
 nemikka 41
 nenā 41
 niittäjä 38
 nimine 32
 noboi 76
 noizo 73
 nōlomīn 61
 nōriikko 26
 nōristo 84
 nōruiz 76

nostamus 67
 Nuormisto 84
 niikkiiset (pl. nom.) 32
 nälvähtin 18
 nämät 59
 Odoi 75
 ohjaanist (lat.) 88
 ohukkain 44
 oikekiven (gen.) 98
 oksakas 13
 oksikko 93
 omahizen (gen.) 18
 ombelia 37
 ombeliku 45
 ombelomiin 62
 omenāz 23
 ommēna 23
 ompelos 78
 onnedoin 7
 onneligas 54
 ōloiz 76
 orava 102
 oymussek 98
 ossoz 78
 Paaroi 75
 pärmahajst 19
 rahkuiz 96, 98
 raikkulikko 55
 rainokas 14
 raisse 11, 12
 rajukikko 92
 rakkein 30
 paljarikos (inm.) 26
 ranenda 68
 rantumisenä (inm.) 63
 ravvakas 13

patas 87
pattuvu 82
Pedoi 75
pedainko 25
pedäzinko 92
pehkoziinko 92
pehmiätä (part.) 22
pettäjäiset (pl. nom.) 40
pekko 75
pellava 86
pengvriät (pl. nom.) 80
perch 11
perennaine 29
perze 11
pezo 76
pezömin 61
petos 78
pettelinkoi 27
pettelös 78
pettäjä 39
petäjiinko 26
petäininko 92
peykalo 57
pidätköin 20
pigäz 14
pigisäz 14
pigissöz 78
pilla, iinko 25
piklaji 39
piklaziinko 92
pikkarain 81
pikko 75
pikuruises (inm.) 82
pilkko 75
pillu 83

pimmeä 22, 24
pisteliinko 27
pittuus 97
pituuskain 44
potso 76
pohjis 97
poikaine 30
pojintima 28
pojukkaine 43, 94
poldikkain 43
polkoma 58, 59
polzikas 14
porukkona 67
pozu 94
potuvu 83
puin 32
puippuin 30, 94
punaine 32
punontain 68
puoloukoi 41
püinko 76
päiväittäimmin 61
päivyer 95
päivyykaine 43
päivyt 95
päre 11
päähuena 67
päähuaininko 72
pärö 73
päskö 75
pääskyläiset (pl. nom.) 50
pätöin 8
pöinko 76
pöllü 93
pöllukkaäl (adess.) 14
pöllupäire 30

porolain 50
 pöyhkiät (pl. nom.) 22
 pöytäliikö 55
 puihkein 30
 puuhderikko 27
 piivun 45
 puutökrämit (pl. nom.) 14
 rae 10
 rahasein 8
 rahakas 13
 rahvalla (ader.) 85
 rannikko 26
 rantue - 79
 rappuile (allat.) 30
 rasvain 32
 rattuissa 36
 raukaisu 36
 rautain 32
 reboi 75
 reikurikko 92
 reikka kad (pl. nom.) 85
 repoi 73
 reponkaine 41
 reugas 14
 rigaz 87
 rikahuosek) 98
 ristiäist (pl. nom.) 40
 rokkaine 32
 rokkakaist (part.) 43
 roivaz 85
 rojakaat (pl. nom.) 14
 rokosinon (gen.) 92
 rovnai 110
 ruiväikkö 76
 ruuket (pl. nom.) 85

ruskiä 22
 ruskoj 75
 ruttoisa 35, 36
 rüme 10
 räbäkkä 41
 räpärikko 92
 rästäkain 19
 räyttömät (pl. nom.) 8
 rüppämin 61
 räbäz 86
 sädin 65
 saakki 45
 saarelain 51
 saarinne 25
 sännixikko 92
 sädo 74
 sahhaaja 37
 sahhaamaton 8
 salpamiin 62
 samanlaajoin 52, 53
 sammal 48
 sanomuksest (elat.) 64
 satula 48
 sattaiz 90, 91
 sarekas 13
 savixikko 92
 savviin 32, 35
 sebroi 76
 selgälikko 55
 seitsmän 66
 seitsmäs 90, 91
 seiväs 86
 selidöz 71
 selkiä 22
 semoi 75
 xarui 95

sie 11
sitiä 22
sikkuri 82
sikäläin 17
silmuksa 41
silmä 41
silmätoin 8
sirniä 22
sirikkulaiset (pl. nom.) 50
sisava 102
sizoi 76
sisokkaine 43
sisäs 99
sitniä 22
soveligas 54
soikkola 47
soine 31
soitto 54
soittu 93
soikkia 22
solmu 93
sookas 13
soimannoi 46
soimalaia 51
sopuusa 36
soivä 22, 23
sormedoin 8
sormus 100
soveligas 54
suissin 65
suutset (pl. nom.) 33
sukkela 49
sukkulain 50, 51
siin 66
sukkina 59
sukemikkoj 25, 26
suvonnikain 44

sorodnoi 47
säwin 66
säyne 11
sikki 45
söomikraanta 21
söomiset (pl. nom.) 63
süämikko 27
syvännös 78
syvyys 96
süvniusek 98
süän 66
tabannos 73
tach 11
tajvas 86
takimaisent (elat.) 60
talohuven (gen.) 98
taannavarsukkaiset (pl. nom.) 43, 91
tanhuva 86
tapahuksiis (pl. nom.) 100
Taroi 75
tarwikraamia (part.) 21
tasajne 32
taus 99
teijela 47
tekemätöin 8
teviävä 101
tervaana (pl. part.) 88
terve 4
tervehüssek 98
terveüz 96
teränsiin 32
teräs 88
tiboi 75
tibu 94
timoi 75
tine 10
toimitos 78
toisenlaiset (pl. nom.) 52

tormikas
 tottuz 96
 tikkera 81
 tikkulain 50
 tukattas 90, 91
 tukera 81
 tujulaisii (pl. part.) 50
 tuukihoz 78
 tuukera 101
 tuleraisuus 97
 tulliin 33
 tuntematon 8
 turehikko 27
 turpia 23
 turugas 14
 turveh 10, 11
 tuttakus 97
 tükälain 17
 tämä 59
 Tönttölä 47
 töroö 76
 tööläisiin (pl. gen.) 51
 tykkyin 30
 tättöi 76
 tytökkain 43
 uherzin 65
 uistaat (elat.) 65
 ummikko 26
 uesdojn 8
 unnoohos 100
 urine 70
 urvabaz 14
 utune 32
 urran 65

ütön 30
 utikke 25
 utisee (illat.) 30
 vaabukka 41
 vaalalaisen (gen.) 40
 väpsahain 19
 vaate 12
 valjakko 46
 vahipao 71
 vajjuz 96
 vakkore 79
 valabaz 14
 valgehussek 98
 valkoi 75
 validos 78
 valkia 22, 23
 vanhemmiin 26
 vanhus 96
 varahaine 18
 varakas 14
 varaz 85
 varis 89
 varraiset (elat.) 31
 varvelliin 56
 varikka 41
 raskein 32
 vatsavödin 65
 veekäs 13
 veetöin 8
 veittämiiin 61
 velloi 76
 velvut 95
 venakko 46
 vengoi 76
 veneh 10, 11

vetäjä 33
verroövä 101
veräjä 38
vezikko 26
vesiset (pl. nom.) 32
vetämä 59
vetäämius 64
vihajne 32
viheltämiin 62
viherä 81
vihmaks 13
viholaiset (pl. nom.) 51
viies 90, 91
viikkua 80
viisahamman (gen.) 87
vikkaiza 35
viivaset (dat.) 33
viratoir 8
virehükseen (gen.) 100
virkkuus 97
vixoin 65
vitsikko 26
voimakas 14
voitamien 61
vokkui 83
völin 65
vukhineh 70
vuhina 67
vuotien 33
vääkövä 101
välidos 78
västö 75
äöälikko 26
äöii 93
äökkäizä 35

äykelä 49
ätrintimä 28
öitriin (illat.) 33
ö-läkkö 75
yheksäs 90, 91
ühtehiin 18
yhtthine 33
yhtläine 52
ülpiö 22
üläkäiset (pl. nom.) 18
ümänäviö 78
ympärikko (part.) 26